

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne tiskovni nedelja in praznika. — Inzerati do 80 petih vrst do Dm 2, do 100 vrst do Dm 2,50, od 100 do 300 vrst do Dm 3, večji inzerati petih vrst do Dm 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod celja mesečno v Jugoslaviji Dm 12.—, za inostranstvo Dm 25.—, Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 21-22, 22-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRAD, Šlomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Sporazum med Bolgarijo in Rumunijo

Nova meja med Bolgarijo in Rumunijo bo potekala severno od Silistrije ob Dunavu do Črnega morja južno od Mangalije — Pred končnim sporazumom se morajo urediti še razna tehnična vprašanja

Bukarešta, 22. avg. e. (Reuter). Demarkacijska črta iz l. 1919., s katero se strinja nova meja med Bolgarijo in Rumunijo, poteka od točke severno od Silistrije ob Dunavu do točke, ki leži na Črnem morju južno od Mangalije. Mislijo, da je Rumunija zahtevala nekatere korekture v svojo koro, s čimer bi bil napravljen nekakšni bolničen ukrep, toda Bolgarija jih je odklonila. Bolgarija ne bo preselila samo Rumunov iz Dobrudže, temveč tudi one iz Bolgarije, ki jih je okrog 50.000. Vseh skupaj se bo preselilo okrog 100.000 Rumunov. Zahtevo Rumunije, da bi se repatriirali Bolgari, živeči v Bukarešti in drugod v Rumuniji, ki jih je okrog 25.000, je bolgarska delegacija odklonila, češ, da je ta bolgarska kolonija izgubila svoj nacionalni značaj. Odračje, v katerem so vodili pogajanja, je tudi še nadalje prijateljsko. Sodijo, da bo zaključitev rumunsko-bolgarskih pogajanj prinesla spremembo v strukturi Balkana.

Sreče kraljice Marije, ki je bilo shranjeno v kapeli poletne kraljeve rezidence v Balčku, je bilo preneseno v kraljevi mavzolej v Bukarešti.

Serija, 22. avg. AA. Vladni list »Večer« je objavil naslednje brzojavno poročilo iz Crajove:

Včeraj mešana bolgarsko-rumunska komisija ni zasedala ves dan. Člani obeh delegacij so se sestali posebej, da bi izvršili pregled doslej izvršenega dela in da bi se posvetovali o vprašanih, ki so bila postavljena na dnevni red.

»Mir« objavila naslednje telefonsko poročilo svojeza donosnika iz Crajove:

Včeraj je bil tretji dan, odkar so se začela pogajanja med bolgarsko in rumunsko delegacijo, ki potekajo brez motenj. Dopoldne ob 11. je bilo zasedanje komisije, na katerem so razpravljali o novih naknadnih podrobnostih za ureditev spornih vprašanj med obeh državama. Ena izmed komisij je ponovno proučevala vprašanje za določevanje narodne pripadnosti rumunskega prebivalstva. Druga komisija se je podrobno bavila o ocenjevanju imetja onega dela prebivalstva, ki se mora izseliti. Z rumunske strani so sprožili tudi vprašanje izselitve Bolgarov iz rumunskega Banata.

Tukaj je povzročil žive komentare članek rumunskega lista »Romania«, ki govori o bližnji konferenci, ki naj bi razpravljala o vprašanju izmenjave prebivalstva na tem temeliu, da bi Rumunij iz južne Dobrudže dobili tista posvetstva Bolgarov, ki bi jih Bolgari zapustili v severni Dobrudži. Tako v političnih kakor novinarskih krogih prevladuje prepričanje, da so pogajanja že precej napredovala in da ne bodo več dolgo trajala.

Ugoditev bolgarskim teritorialnim zahtevam

Bukarešta, 22. avg. s. (Reuter). Potrjujejo informacije Reuterjevega dopisnika, da je rumunska vlada v celoti pristala na bolgarske teritorialne zahteve glede južne Dobrudže, vendar pa, kolikor je znano, sporazum sredi se ni bil formalno podpisal in doslej glede sporazuma še ni bilo izdano nobeno uradno rumunsko poročilo.

Pogajanja o tehničnih vprašanjih sporazuma bodo bržkone trajala še 14 dni. Predvsem so v pogajanjih rešeno vprašanje repatriacije Rumunov iz južne Dobrudže, kakor tudi iz stare Bolgarije. Skupno bo preseljenih v Rumunijo 100.000 Rumunov in sicer 50.000 iz južne Dobrudže, 50.000 pa iz Bolgarije.

Bolgarske priprave za zasedbo Dobrudže

Craiova, 22. avg. e. General Popov je objavil svoj načrt glede okupacije Dobrudže. Za ta načrt zatrjujejo, da je izdelan natančno v vseh podrobnostih, ker je Bolgarija sklenila, da naj bi se okupacija Dobrudže izvršila kot velika nacionalna svečanost in neke vrste smotna bolgarske vojsne sile in administrativne sposobnosti vojaških šefov. General Popov kot šef varnostne posadke ozemlja, ki je sosedno južni Dobrudži, je znan kot odličan poznavalec Dobrudže in kot organizatorski strokovnjak.

Pri pogajanjih v Craiovi je treba rešiti še manjšinska in finančna vprašanja, ki so bila še postavljena. Mislijo, da bodo te zadeve urejene, ko bodo končani ostali razgovori. Bolgarska delegacija je izrazila svoje zadovoljstvo, ker potekajo razgovori z rumunsko delegacijo zadovoljivo in ker kaže rumunska delegacija dosti volje, da pride do soglasja. Zlasti se poudarja zadovoljstvo, ker delo hitro napreduje.

Ze od prvega sestanka v Craiovi so trdili, da pričakuje rumunska delegacija od Bolgarije neke vrste simboličen korak, po katerem bi mesto Silistrija ostalo Rumuniji. Težko je reči, v koliko je točna ta trditve, zlasti ker je znano, da je bolgarski tisk vedno zelo odločno zahteval, da dobi Bolgarija Dobrudžo iz l. 1912, pri čemer bi tudi mesto Silistrija pripadalo Bolgarski.

Sporazum še ni popoln

Sofija, 22. avg. AA. (DNB). Glede na vesti agencije Reuter, da je bil med Bolgarijo in Rumunijo že dosežen sporazum glede južne Dobrudže, poudarjajo tukaj na dobro poučenem mestu, da sredi do 20. po berlinskem času o takem sporazumu tukaj še ni bilo ničesar znanega.

Bukarešta, 22. avg. AA. (DNB). Pogajanja med Rumunijo in Bolgarijo za odstopitev južne Dobrudže še niso končana. Ze pred nekaj dnevi je bil dosežen načlen sporazum, po katerem se je Rumunija odločila odstopiti Bolgariji južno Dobrudžo. Do tega trenutka sporazum še ni sklenjen, ker še niso končani razgovori o tehničnih vprašanjih, ki nastajajo zaradi priključitve južne Dobrudže Bolgariji.

Bukarešta, 22. avg. e. (Stefani). Rumunsko-bolgarska pogajanja se v Craiovi še vedno nadaljujejo. Strokovne komisije pretresajo vsa tehnična vprašanja, nanašajoča se na ozemlje, ki ga bo Rumunija odstopila Bolgariji.

Bukarešta, 22. avg. s. (Reuter). Središnja Reuterjeva vest, da je sporazum med Bolgarijo in Rumunijo glede južne Dobrudže že dosežen, še vedno ni uradno potrjena.

Po sporazumu tesno gospodarsko sodelovanje

Bukarešta, 22. avg. e. List »Cuventule« pravi v svojem poročilu iz Crajove, da izražajo tamošnji bolgarski krogi mnenje, po katerem želi Bolgarija ustvariti tesno sodelovanje z Rumunijo. Na ta način bi lahko Rumunija nadomestila svoje teritorialne odstopitve. Rumuniji je tudi dana

možnost zaključitve prijateljskega pakta med Bolgarijo in Rumunijo. To zboljšanje položaja bo imelo za posledico tudi sprožitev vprašanja ustvaritve gospodarske zveze, ki bi šla od Dunava do Egejskega morja, zaradi česar bi Bolgarija in Rumunija znatno zmanjšali svoje gospodarsko odvisnost od dardanelskega tranzita in si tako zagotovili lep napredek. Na kakšen način si zamišlja Bolgarija ustvaritev tega gospodarskega sodelovanja, službeno ne pojasnjujejo, toda v političnih krogih zatrjujejo, da pričakujejo, da se bo posrečilo v doglednem času ustvariti dostop k Egejskemu morju pri Dedeagacu, kjer bi tudi ostale balkanske države, v prvi vrsti Rumunija, imele svoj svobodni pas, kakor je to v Solunu. Pričakujejo, da bo politični sporazum med Rumunijo in Bolgarijo zaključen v najkrajšem času in da bodo potem tehnične komisije nadaljevale delo, ki bo bržkone trajalo do oktobra.

Angleži o sporazumu v Craiovi

London, 22. avg. s. (Reuter). Londonski radio pripominja k bolgarsko-rumunski sporazumu glede južne Dobrudže, da pozdravlja Anglija vsako primerno rešitev tega spora, ki je toliko let zastajal odnosi med Bolgarijo in Rumunijo. Posebno zadovoljna je Anglija, da je bil dosežen sporazum med obeh državama z direktnimi pogajanj. Anglija upa, da bosta po likvidaciji tega spora Rumunija in Bolgarija ostale prijateljsko sodelovali v skupni obrambi neodvisnosti Balkana.

Zastoj v Turn-Severinu

Po bolgarskih informacijah označujejo Madžari rumunske ponudbe kot povsem nesprejemljive

Sofija, 22. avg. s. (Tass). Bolgarski list objavlja obširna poročila svojih dopisnikov v Budimpešti o stanju madžarsko-rumunskih pogajanj. Listi izražajo mnenje, da se madžarsko in rumunsko stališče tako močno razlikujeta, da ni verjetno, da bi pogajanja rodila zaželene rezultate. Madžarski vodni krogi sicer ne dajejo nobenih informacij o prepredlogih rumunske vlade, vendar pa pravijo nekatere

informacije, da ponujajo Rumuni odstopitev samo 4000 kv. kilometrov ozemlja.

List »Utrok« poroča, da prevladuje v Budimpešti vtis, da so rumunsko-madžarska pogajanja prav za prav prekinjena. Po informacijah lista zahteva Rumunij v nekaterih okrožjih v Transilvaniji ploščic, drugod pa predlaga izmenjavo prebivalstva. Madžari označujejo te predloge kot povsem nesprejemljive ter naglašajo, da

so zahteve, ki jih je predložila madžarska delegacija v Turn-Severinu že itak minirane. Težave, ki so se pojavile v pogajanjih, smatrajo kot nepremostljive. »Utrok« javlja nadalje, da so Madžari v Turn-Severinu zahtevali menda izračun polovice Transilvanije, skupnega ozemlja približno 55.000 kv. kilometrov, nasprotno pa ponujajo menda Rumuni odstopitev 13.000 kv. kilometrov ozemlja, in sicer v treh manjših obsejnih okrožjih, predvsem pri Aradu. Rumuni zatrjujejo, da so te njihove koncesije maksimalne.

Dopisnik lista »Zarja« poroča iz Budimpešte, da je baje vodja madžarske delegacije v Turn-Severinu Hory označil rumunske predloge kot nesprejemljive, ter dejal, da so rumunske teritorialne koncesije tako majhne, da se o njih niti ne izplača razgovarjati se. List piše, da tudi v primeru, če bi se rumunsko-madžarska pogajanja še nadaljevala, ni pričakovati, da bi vodila do pozitivnega rezultata, ker sta si stališči madžarske in rumunske vlade diametralno nasproti.

Bukarešta, 22. avg. s. (Tass). Uradno glasilo rumunske vlade »Romania« komentira pogajanja v Craiovi in v Turn-Severinu ter pravi, da se razvijajo pogajanja z Bolgarijo ter da so dobri rezultati zagotovljeni, popolnoma drugičen pa je položaj v pogajanjih z Madžarsko. Rumunska vlada je postavila kot osnovo v teh pogajanjih s svoje strani izmenjavo prebivalstva in teritorialne korekture, ki so res neohodno potrebne. Nasprotno je Madžarska delegacija predložila take ogromne in neprilagodljive zahteve, da je nemogoče, da bi na taki podlagi pogajanja vodila do ugodnega rezultata.

Odgoditev povratka šefa madžarske delegacije

Budimpešta, 22. avg. e. Središči bi imel odpotovati v Turn-Severin vodja madžarske delegacije Hory z novimi navodili svoje vlade, ki bi omogočila nadaljevanje pogajanj z Rumunijo. Kakor zatrjujejo v dobro poučenih krogih, je svoje potovanje do petka jutraj odložil.

Po vesteh iz Berlina in Rima je pričakovati, da se bodo pogajanja med Madžarsko in Rumunijo razvijala nekoliko počasneje, da pa bo na obeh straneh prevladal zdrav razum, zlasti zaradi resnosti položaja in da se bo končno našla pravična rešitev.

Budimpešta, 22. avg. s. (Reuter). V ma-

džarskih uradnih krogih so zelo rezervirani v izjavah glede madžarsko-rumunskih pogajanj v Turn-Severinu, ne prikrivajo pa, da je med stališči rumunske in madžarske vlade glede Transilvanije še zelo širok prepad.

Nemški opazovalec v Turn-Severinu

Bukarešta, 22. avgusta s. (Ass. Press.) V kratkem bo dospel v Turn-Severin visli uradni nemškega zunanega ministrstva Hellmuth Lang, ki bo prisostvoval rumunsko-madžarskim pogajanjem glede Transilvanije kot opazovalec.

Italijanske in nemške informacije

Rim, 22. avg. e. Glede na pogajanja med Bukarešto in Budimpešto ter Bukarešto in Sofijo piše italijanski tisk zelo optimistično, zlasti glede vprašanja Dobrudže. Listi smatrajo, da je to vprašanje že pred neposredno rešitvijo in da se rumunske čete že umikajo iz krajev, ki naj se odstopijo Bolgarski. Prav tako menijo, da bodo v Turn-Severinu pogajanja med Madžarsko in Rumunsko delegacijo postavljena na tako podlago, da se lahko s precejšnjim optimizmom gleda na njihov nadaljnji potek.

Berlin, 22. avg. e. Rumunsko-madžarska pogajanja zasledujejo v Berlinu z največjim zanimanjem. Politični krogi smatrajo, da je sedanja prekinitev samo prehodni zastoj in da je treba pričakovati nadaljnjo razvoja. Na merodajnih mestih v Berlinu pravijo, da sta obe strani približno še daleč od soglasja, a hkrati se izražajo upanje, da bo prišlo do zaželenega sporazuma. Oba pogajalca se zavedata važnosti in dalekosežnosti vprašanj, ki jih je treba rešiti. Službeni krogi v Berlinu upajo, da bodo pogajanja prinesla smotno rešitev, ki bo končno služila pomirjenju tega dela Evrope.

Povečanje rumunskega kronskega sveta

Bukarešta, 22. avg. AA. (DNB). S kr. ukazom so bili imenovani trije novi člani rumunskega kronskega sveta in sicer patrijarh Nikolaj, erdeljski pravoslavni episkop Nikolaj Balan in poglavar grško-katoliške cerkve nadškof Niclescu. Na ta način so v kronski svet prišle ponovno osebnosti iz cerkvenih krogov. Kronski svet šteje sedaj 15 članov.

Vojaška zveza med Anglijo in Ameriko?

Skupna obramba angleških in ameriških posesti na zapadni polobli ter skupna politika na Daljnem vzhodu

London, 22. avg. s. Dopisniku agencije Associated Press je bilo včeraj sporočeno na merodajnih angleških mestih, da se angleška vlada pogaja z ameriško vlado za sklenitev vojaške zveze med Anglijo in Zedinjenimi državami. Uvod v ta pogajanja so tvorili razgovori med kanadskim ministrskim predsednikom Mackenzie Kingom in predsednikom Rooseveltom. Vojaška zveza med Anglijo in Zedinjenimi državami bi določila skupno obrambo angleških in ameriških posesti v zapadni polobli ter skupno politiko na Daljnem vzhodu proti Japoniji.

Angleški informatorji so dejali dopisniku, da je sedaj položaj na svetu tak, da ne Anglija ne Zedinjene države nimata nikjer na svetu velikega prijatelja in da morata iz tega izvajati posledice s sklenitvijo vojaške zveze.

Skupna obramba Kanade in Nove Fundlandske

Ottawa, 22. avg. s. (Reuter). V St. Johnsu na novi Fundlandiji je bil sredi podpisani sporazum o koordinaciji skupne obrambe Kanade in Nove Fundlandske. Uradna izjava, ki je bila po podpisu objavljena, pravi, da predstavlja Nova Fundlandija prvo obrambno črto Severne Amerike ter da bo s posebnim oziranjem na to priklonjen kanadski obrambni program.

V kanadskih uradnih krogih pripominjajo, da bo na podlagi novega sporazuma Nova Fundlandija še nadalje ohranila položaj svobodnega in neodvisnega dominijona.

Odstop dveh pacifiških otokov Ameriki

Washington, 22. avg. s. (DNB). Včeraj je bilo uradno objavljeno, da je bil med ameriško in angleško vlado dosežen sporazum, da poodi Anglija Zedinjenim državam otoka Canton in Enderbury v otočju Feniks v Južnem Pacifiku za dobo 50 let. Zedinjene države dobe pravico, da na teh otokih ustanove svoja mornariška in letalska oporišča.

Oba otoka sta bila že več nego leto dni pod skupno angleško-ameriško upravo, vendar je doseženi dogovor določal samo upravo otokov za civilni letalski promet, med tem ko gre v novem sporazumu vsekar za vojaška oporišča.

Washington, 22. avg. s. (Reuter). Včeraj je bila v Washingtonu konferenca visokih predstavnikov justičnega, vojnega in mornariškega ministrstva. Po uradnih informacijah so razpravljali o posoditvi angleških letalskih in mornariških oporišč Zedinjenim državam. Prav tako so razpravljali o prodaji ameriških rušilev Angliji.

Oklopni oddelek kanadske vojske

Ottawa, 22. avg. s. (Reuter). Kanadski obrambni minister Rollston je sporočil, da bo ustanovljen v kanadski vojski takoj poseben oklopni oddelek, sestojel iz 200 tankov in drugih mehaniziranih enic. Štirje bataljoni kanadske vojske bodo dodeljeni novemu oddelku.

Kanada je doslej poslala v Anglijo dve pehotni diviziji z vsemi pomožnimi četami. Tretja in četrta ekspedicijska divizija za službo v Angliji sta prav tako že sestavljeni ter bosta v kratkem pričeli vežbanje v Kanadi.

Povečanje kanadske vojne mornarice

Washington, 22. avg. s. (Reuter). Reprezentančna zbornica je sredi odobrila povečanje glavne izvozne in uvozne banke za 500 milijonov dolarjev. Povečanje bo služilo za kredite ameriškim državam. Dodatni predlog, da naj bi krediti ne bili dovoljeni angleškim in francoskim kolonijam v Ameriki, je bil z veliko večino odklonjen.

Ameriške dobove angleški vojski

Washington, 22. avg. s. (Reuter). Po podatkih ameriškega zunanega ministrstva, ki so bili sredi objavljeni, je bilo v juliju poslanom iz Zedinjenih držav v Anglijo

za 20 milijonov dolarjev vojnega materiala, ki ga je nakupila angleška nabavna komisija.

Povečanje kreditov za ameriško trgovino

Ottawa, 22. avg. s. (Reuter). Uradno poročajo, da je bil kanadski rušilec »Fraser«, ki je bil pred meseci potopljen pred Bordeauxom, že nadomeščen z novozgrajenim kanadskim rušilec.

Dva nadaljnja nova rušilca za Kanado se pravkar gradita v Angliji. Kanada bo nadalje v kratkem oddala v promet tri pomožne križarke, ki so doslej služile kot trgovinske ladje.

Kanadska vojna mornarica bo pomnožena od 113 edinic na 213.

Francoski odbor v Ameriki

New York, 22. avg. s. (Reuter). V Zedinjenih državah je bil osnovan poseben odbor tamkaj živčih Francozov. Ta odbor je poslal francoski vladi v Vichyju spominek, v kateri opozarja, da bo francoska propaganda proti Angliji povzročila v Zedinjenih državah odstopitev od Francije. Novi odbor se zavzema za najpopolnejšo pomoč Zedinjenim državam Angliji ter želi pripomoči k zopetni osvoboditvi Francije.

Prevoz angleških otrok v Ameriko

Washington, 22. avg. s. (Reuter). Včeraj je tudi reprezentančna zbornica soglasno odobrila zakon, ki dovoljuje ameriškim ladjam, da plovejo v luke vojaških se držav po angleške otroke, da jih prepeljejo v Ameriko. Sedaj mora zakonski osnutek podpisati samo še predsednik Roosevelt, da postane pravomočen.

„American Legion“ že izven nevarnosti

Washington, 22. avg. br. (BBC). Državni podtajnik zunanega ministrstva Sumner Welles je nocoj izjavil novinarjem, da je ameriška potniška ladja »American Legi-

on« že izven najbolj nevarnega pasu in sedaj ni več računati s tem, da bi jo utegnili napasti letala ali vojne ladje vojskujočih se držav. Ladja je bila opol dne že 490 milj zapadno od Anglije.

Trocki umrl

Mexico City, 22. avg. s. Reuter javlja, da je Trockij sredi v tukanjski bolnišnici podlegel poškodbam, ki jih je dobil pri atentatu.

Mexico City, 22. avg. AA. (Reuter). Pred smrtjo je imel Lev Trockij toliko moči, da je mogel izgovoriti še nekaj besed. Rekel je: Sem žrtve političnega atentata. Borite se dalje!

Mexico City, 22. avg. s. (Ruter). Identiteta atentatorja na Trockega še vedno ni točno ugotovljena.

Policija je v zvezi z atentatom zaslila neko elegantno plavalnico. Dognavajo, da je to neka Rusinja, naturalizirana v Ameriki in se piše Silvija Gelov. Atentator ki ga je policija aretirala, je izjavil, da je njegovo pravo ime Jack Mornar van den Dresh. Ima 30 let in je bil rojen v Perziji. Zatrjuje, da je sin nekega belgijskega diplomata in da je njegov atentat v zvezi z velikimi nespriji, ki so nastale v četrti internacionali.

Rusija zahteva prest prehod skozi Dardanele

Atene, 22. avg. e. Transcontinental Press doznava, da je turški poslanik v Moskvi Ali Haidar Aktar, ki je prisel v Ankara, prinesel važna sporočila vlade SSSR Aktaria je sprejel predsednik republike Izmet Inenl, nato pa je imel obširen razgovor s predsednikom vlade Refik Sadiamom in zunanjim ministrom Saradzoglom. Kakor zatrjujejo je ob tej priliki obvestil Inenlja in Sadiama, da zahteva vlada Sovetske zveze svobodni prehod za svoje vojne ladje skozi Dardanele. Ta zahteva se po trditvi poučenih krogov nanaša za vsak primer v pogledu sedanjega splošnega položaja ne glede na to, ali je Rusija nevtralna ali na stopi morda v vojno.

Borzna poročila

Curtis, 22. avgusta. Beograd 10. Pariz 9.90, London 17.675, New York 439, 22.175, Madrid 40, Berlin 175.45.

Sinclair o položaju

Nevarnost invazije še ni prešla — Churchillovo sporočilo o pravicah parlamenta — Dosedanje letalske izgube

London, 22. avgusta 8. (Reuter) Sinoči je imel letalski minister Sinclair govor po radiu. V uvodu je opozarjal, da so bili Angličani v prvih mesecih vojne pač preveč optimistični; ter so s prevelikim zaupanjem gledali na moč obrambe zaveznikov, zlasti pa so smatrali Maginotovo rto kot neranjljivo. Ljudje se niso zavedali, da so njihovi domovi in njihova svoboda direktno ogroženi. Sedaj je Anglija ostala sama v vojni s 120 milijoni Nemcev in Italijanov. Mnogo vodilnih osebnosti iz zasedenih evropskih držav, mnogo mož in žen se sicer res približuje v Anglijo, ter se borijo ob angleški strani. Anglija je sedaj cilj koncentričnega sovražnega napada. Učinek, ki ga je to imelo na Anglijo, pa je bil ugoden. Pod Churchillovim vodstvom je Anglija danes bolj enotna in združena nego kdajkoli v zgodovini.

Sinclair je omenjal nate angleške bombne napade na Nemčijo in Italijo, ter je dejal, da uničujejo ti napadi vojske zaloge. Pospešeno prizadevanje v prihodnjih mesecih bo po njegovem prepričanju s pomočjo dominonov in zaveznikov vodilo do uspeha. Nadaljevali pa je treba vse napore za vodstvo vojne ter mobilizirati vse človeške sile in vse gmotne vire. Anglija ima vse razloge za hvaležnost Zedinjenim državam za njihove moralne simpatije in gmotno pomoč, vendar se mora predvsem zanašati sama nase. Izkušnje kažejo, da lahko računamo na tem več pomoči svojih prijateljev, čim boljše rezultate bo sama dosegla v svoji obrambi. Sinclair je svedel, da naj ugodnejši rezultati zadnjih letalskih bitk ne zazibljejo prebivalstva v nepazljivost. Nevarnost invazije in množičnega napada na Anglijo še ni prešla. Bodočnost lahko prinese še mnogo težje preizkušnje nego so bile dosedanje. Kljub velikim žrtvam, ki jih je dosegel pretepujoči nemški letalstvo, zlasti lovska letala, srednji bombniki in sturmglavi, je treba opozoriti, da so Nemci doslej poslali v akcijo samo neznamenit del svojih težkih bombnikov.

Angličani bodo morali za zmago žrtvovati še mnogo ugodnosti pravic in svobod, ki pa jih bodo dobili ob koncu vojne nazaj. Sinclair je dejal, da je pooblaščen od ministrstva za izjavo, da bo angleška vlada ob koncu vojne odpravila vsa izredna pooblastila, ki jih je dobila zaradi izredne

ga položaja v vojni. Prav tako je naglasil s Churchillovim pooblastilom da vlada nikakor ne namerava omejiti svobodin parlamenta.

Obišmo se je Sinclair bavil z dosedanjimi rezultati letalskih bitk. Rezultati so dosegli za Anglijo ugodni, toda težko je povedati, kaj bo prinesla bodočnost. Do sinoči so Nemci izgubili od 8. avgusta dalje 712 letal. Usoda Anglije je odvisna od angleškega letalstva. Sinclair je podrobno omenjal uspehe angleških bombnikov, lovskih letal, izvidniških letal obalne poveljstva, kakor tudi požrtvovalno delo letalskega osebja in delavcev v tovarnah. Dejal je, da je iznajdba angleških letalskih strokovnjakov, s katero so dobila angleška lovska letala po osm strojnic, tako velikega pomena, da lahko igra odločilno vlogo v vojni.

Šest zavezniških vojsk v Angliji

London, 22. avg. 8. (Reuter). Obe zbornici sta včeraj v vseh čitanih odobrili vladni predlog, ki določa ustanovitev šest samostojnih zavezniških vojsk v Angliji, poljske, norveške, belgijske, nizozemske, francoske in češke. Vsaka bo na podlagi nove uredbe imela svoje lastne zastave, lastne poveljnike in lastno vojaško pravodstvo.

V imenu vojnega ministrstva je izjavil podtajnik Sir Edward Greig, da želi vlada, da ostanejo vse te vojske samostojne in pravi zavezniški angleške vojske. Angleška vlada bi bila lahko dosegla, da bi bili tuji legionarji priključeni angleški vojski, toda to ne bi bilo v skladu s duhom in namenom, s katerimi se bori Anglija v sedanjih vojni.

Nizozemska legija v Angliji

London, 22. avg. 8. (Reuter). Včeraj je odpoštovalo iz Londona več sto nizozemskih vojakov v starosti od 20 do 35 let v posebno taborniško nizozemsko legijo, kjer bodo sedaj izveščali in opremljeni z najmodernejšim orožjem, ki ga je kupila nizozemska vlada v Zedinjenih državah. V nizozemski legiji so deloma begunci, ki so pribežali iz Nizozemske, deloma pa nizozemci, ki so se prei živeli v Angliji. Na koldvoru v Londonu je vojaštvo pozdravilo osebno prince Bernharda.

Včerajšnji letalski napadi

Množenstveni nemški letalski napadi so ponehali

London, 22. avg. 8. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo objavljata:

Nemški letalski napadi na Anglijo so bili preteklo noč zelo maloštevilni ter so imeli majhen obseg. Zelo eksplozivne bombe so bile vržene na dve mesti južnovzhodne Anglije. Nekaj plinskih in vodovodnih napeljav je bilo poškodovanih in neka železniška proga je bila začasno razrušena. V južnovzhodni škotski je bil pri bombnem napadu en vojak lažje ranjen, kolikor je doslej znano, je to edina žrtev nemških napadov v pretekli noči.

London, 22. avg. 8. (Reuter). Včerajšnji nemški letalski napadi na Anglijo so imeli velik obseg, toda izjavljala so jih samo posamična letala ali pa prav majhne skupine. Nemški napadi so veljali povečini vojaškim letališčem, kjer je bilo povzročeno nekaj škod in so bile tudi žrtve. Le malo nemških letal je doseglo dalje v notranjost Anglije. Posamezni bombni napadi so veljali mestom v Yorkshire, južnovzhodni, južni in južnozahodni Angliji.

Po dosedanjih podatkih je bilo včeraj sestreljenih nad Anglijo 13 nemških bombnikov. Eno angleško lovsko letalo je izgubljeno, toda pilot se je rešil.

Dva nemška bombnika, ki sta napadla neko mesto v Lincolnshire, sta bila sestreljena. Letali sta od vrhli več bomb, ki so povzročile sicer le malo škode, vendar pa nekaj človeških žrtv, med njimi tudi smrtnih.

London, 22. avg. 8. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da je angleški bombnik tipa »Hudson«, ki je bil zgrajen v Ameriki, včeraj napadel v bližini danske obale v str-

moglavnem poletu dve nemški ladji. Po napadu se je zapletel bombnik v polurno bitko s sedmimi nemškimi lovskimi letali. Bombnik se je spustil nizko nad morsk gladino ter je sestrelil v boju najmanj eno sovražno letalo. Tudi angleško letalo je bilo ponovno zadeto in sta bila dva člana posadke ranjena. Kljub poškodbam je letalo srečno dovršilo 250 milj dolgi povratni polet v Anglijo.

New York, 22. avg. 8. (Ass. Pres). Pri včerajšnjih nemških letalskih napadih na Anglijo je bilo opaženo, da so se Nemci poslužili povsem nove taktike, najbrže na podlagi izkušenj dosedanjih letalskih bitk. Med tem ko so namreč doslej nemški bombniki napadali cilje v formacijah in v spremstvu lovskih letal, so včeraj stopila v akcijo v velikem številu posamezna nemška letala. Na ta način je bilo nemškimi letali uspešno uiti pozornosti angleške protiletalske, tovarno motorjev v srednji Angliji gub za napadajoča letala se je bistveno zmanjšala. Kaže, da so nekateri včerajšnji nemški bombni napadi dosegli uspeh.

Nemško poročilo

Berlin, 22. avg. 8. (DNB). Včeraj so izvršila nemška letala zopet obsežne oborožene izvidniške polete nad Anglijo. Bombniki tipa Heinkel so napadli več vojaških letališč, tovarno motorjev v srednji Angliji ter pristanišča v vzhodni Angliji. Najmanj pet angleških letal je bilo uničenih na letališčih. Ena sama nemška eskadrila je napadla z uspehom dve letališči, ne da bi utrpela izgube.

Egipt trdno ob Angliji

Egipt bo stopil v vojno, če bo napadeno njegovo ozemlje

Kairo, 22. avg. 8. (Reuter). Egiptski parlament je imel sinoči peturno tajno sejo, na kateri je razpravljalo o splošnih smernicah egiptске politike. Pred sejo je izjavil min. predsednik Hasan Sabri paša, da nadaljuje sedanja egiptska vlada zunanjo politiko prejšnje vlade ter da je odločena dovoliti Angliji popolno uporabo mornariških in letalskih oporišč v Egiptu, kakor tudi prometnih zvez za angleško vojsko.

Po tajni seji parlamenta je sprejel min. predsednik zgodaj davi novinarje ter jim izjavil, da Egipt sicer ne želi biti v slabih odnosih z nobeno državo, da pa bo vstopil v vojno, če bi bilo napadeno egiptsko ozemlje ali egiptska vojska.

Kairo, 22. avg. 8. (Reuter). Vrhovni poveljnik angleške vojske na Blaznem vzhodu general Wrell se je mudil nedavno v Angliji, kjer se je posvetoval glede vo-

angleškimi vojaškimi osebnostmi glede vojaških vprašanih, ki se tičejo Blaznega vzhoda. Včeraj popoldne je govoril general Wavell svojim vojakom po radiu. Izjavil je med drugim, da se približuje sedanja vojna svoji odločilni obratni točki, Wavell je izrazil prepričanje v angleško zmago, pripomnil na to, da delo ne bo lahko in da bo pot do zmage še dolga. Wavell je tudi dejal, da polagajo merodajni krogi v Londonu na obrambo angleških posesti na Blaznem vzhodu prav tako važnost kakor na obrambo Anglije.

Vichy, 21. avg. 8. (Havas) Izvršena je bila nova organizacija državnega sveta v Franciji. Državni svet je razdeljen v pet oddelkov, izmed katerih je en oddelček zakonodajen.

Zahvala

Vsem, ki ste nam ob smrti našega ljubega soproga, očka itd., gospoda

Baznika Ivana

lažšali bolečine, nam izrazili sožalje in na katerikoli način stali ob strani v teh težkih trenutkih, naša iskrena zahvala.

Zaljujoča rodbina Baznik

Zanimanje javnosti za pedagoški teden

Slovenski pedagoški parlament zaseda dalje — Nujno je upoštevanje kmečkih in delavskih šolskih zahtev

Ljubljana, 22. avgusta. Po stari in že vkorenjeni navadi ter tradiciji se leto za leto zbirajo šolniki naših ljudskih, meščanskih, srednjih in strokovnih šol do vključno univerze na svojih samostojnih področjih tečajih. Vsestranska, pestra in aktualna programska vsebina teh tečajev priteguje vsako leto več udeležencev iz vse slovenske pedagoške province. Tako se pedagoški tedni izpreminjajo v velika in pozornost vzbujajoča letna zasedanja slovenskega pedagoškega parlamenta.

Od mladitipičnih začetnikov se tu pojavljajo vsi do starejših in svobodnih, izkušenih pedagogov, da si razčistijo v vzajemnem delu in razpravljanju pedagoške pojme in si tako spopolnijo svoje strokovno in splošno duševno obzorje. Zastopnikom vseh svetovnih nazorov in pedagoških, ideoloških struj je po načelih demokratičnega in tovariškega izmenjavanja novih misli in pogledov ter novih izkušenj in dognanj omogočeno tako podajati tukaj svoje pedagoške nazore in izkustva ter s tem opozarjati ostale z novimi spoznanji.

Sodobna šola ni več neke daleč, življenju odtujena, okorela ustanova, ampak predstavlja v konkretnem življenju našega naroda vsidrano vzgojno institucijo, ki je vzročno odvisna od socialnih, ekonomskih in kulturnih življenjskih pogojev našega ljudstva. Naša javnost se tega podzavestno zaveda ter se v spontanem interesu za čim boljše življenjsko bodočnost doraščajočih generacij v vedno večji meri zanima tudi za konkretna šolska in vzgojna vprašanja. Posebno naši delavski sloji polajajo mnogo upov in nad v pravilno usmerjeno javno šolstvo. Pedagogi iskreno pozdravljajo ta interes naše javnosti na šolskih problemih, ki so in ostajajo naša skupna narodna zadeva. Zato objavljamo vsebino teh novih dognanj v področju slovenskega šolstva, da ustrezemo tako ne samo želji slovenskih pedagoških teoretikov in praktikov, ampak predvsem naši javnosti.

Poleg ostalih pedagoških skupin se zdajnja leta pojavlja v naši pedagoški provinci skupina mladih in celostno usmerjenih pedagogov — vaških učiteljev, ki si je v lastni ustanovi »Učiteljski pokret« začrtla predvsem obsežni sociološko-ekonomski in mladinoslovski študijski program. Svoje znanstveno statistične rezultate objavljajo v lastnem glasilu »Prosveti«, odn. v publikacijah svoje zadrage »Pedagoški tisk«.

S svojimi jasno izdelanimi nazori in sodbinimi pogledi na vsa dogajanja v življenju našega naroda, se je ta skupina kmalu uspešno uveljavila v slovenskem pedagoškem svetu. Tudi na letošnjem pedagoškem tednu so predavali zastopniki »Učiteljskega pokreta« kot Jože Juranič, znani pisec študije »Iz šole za narod« o učitelju na vasi, nadalje Miloš Ledinek, avtor obsežnejše dvojne brošure »Moj razred« o strnjenem in predmetnem pouku ter Martin Mencej, avtor programatične brošure »Slovenska šola in učitelj pred sodobnimi nalozami« o spoznavanju šolskega razreda. Tukaj prinašamo bistven izvešček iz predavanja Miloša Lednika, ki si je kot dolgoletni učitelj neoficielnega poizkušnega razreda v delavskem Teznu pri Mariboru pridobil bogate, lastne praktične izkušnje ter jih opodil z obsežno inozemsko pedagoško literaturo. Jasno je, da je zato pritegnil izredno zanimanje ter je kljub težkim logično zgrajenim triurnim izvajanjem vezal pozornost vseh poslušalcev.

Vsaška učitelja zanima, kakšna naj bo vrsta sodobnega šolskega dela in s katerim načinom bo najlepše in najspešnejše dosegel vzgojni smoter. Nikdar ne sme pozabiti dejstva, da niso celostni, strnjeni, kurzni, predmetni, koncentracijski, delovni ali pa kakršni koli pouk sam sebi namen in smoter, ampak so le vzgojnoizobraževalno sredstvo. Važno je pravilno razumevanje osnov modernega, strnjenežnega pouka, ki se mu pa ne sme delati sila s površnim prevzemanjem zgolj zunanjih oblik.

Naše sodobne zahteve so, da bodi današnji človek usposobljen in vzgojen za celostno gledanje na svet in življenjske dogodke v njem. Zato mora biti izhodišče, kriterij za pravilni izbor in zdravo omejitve učne snovi ne samo v duševnem življenju posameznika, ampak tudi v njegovem življenjskem okolju, kajti le ob pravilnem zajetju stvari in vzročno povezanih situacij okolja je zagotovljen uspeh šolskemu delu.

Naše ljudstvo hoče v šoli sodobne vzgojnoizobraževalne smotre in enotno socialno usmerjenost šolstva. Za nas niso važne le zahteve vzgojnih teoretikov, ampak v isti meri tudi zahteve ljudskih zastopnikov.

Junjska številka »Orača« zahteva strnitev vseh teh mnogobrojnih preučenihih predmetov in omejitve na osnovno izobrazbo.

Zborovalec »Kmečke zvez« so zahtevali, naj ljudska šola oblikuje samostojna, mislečega in iniciativnega človeka in ne le nerazgibane in pasivno sprejemajočega človeka, ki bi le vdano čakal na pomoč od drugod. Te lepe in pravilne zahteve bi naj razgibale tudi tkz. šolnike.

Delavstvo pričakuje zelo mnogo od šole, ki naj daje deci to kar pričakuje ter jim na drugi strani ne jemlje osnovnih človeških pravic, t. j. svobode, proste rasti, življenjske in moralne usmerjenosti. Delavstvo kaže največ prijateljskih simpatij do šole, zaveda se njene prave vrednosti.

Učitelj naj po temeljitem poznavanju celote okolja, življenja, kulturnih in ekonomskih potreb dobe in posameznega otroka pride do jasne spoznanja, da vodi in usmerja učenca iz celote in po individualni poti v celoto.

Za učitelja je važno jasno in pravilno razumevanje duševne strukture otroka, ki ga naj kot njegov učitelj oblikuje in vzgaja. Poznati mora tudi njegove razvojne faze. Vedeti mora, da je igra na otroka resnično življenje, dočim dojenja v prvih šolskih letih svet bolj zunanje in celostno. Za pravilno pomoč pri izbiri vrste pouka mora upoštevati tudi tipologijo, a ne kot nekaj absolutno danega.

Na nižji šolski stopnji se otrok izživlja v povesti in smotni igri in to na podlagi izkustev iz ožje domačije. Na srednji stopnji razširi interesno področje na celotno domovino ter se prihaja do kakovostne diferenciacije stvarne istinitosti. Na višji stopnji ljudske šole doje celotne vtise, a jih kakovostno, vzročno-pogojno in naravno posledično diferencira. Spoznati ho-

če tudi strukturno vsebino posameznih učnih predmetov. Lažje dela, če izhaja iz celote in se po dovršeni diferenciaciji zopet vrača v celoto.

Učitelj se mora izven vseh dvomov z vso jasnostjo zavedati: kaj hoče doseči s poukom in zakaj in kako bo obdelal obrazovalno dobrino. Pri izbiri vrste in načina pouka mora izbrati smer, ki bo upoštevala življenje, otroka in snov samo.

Smer dela bi se izražala v prirodnem zajetju kulturne dobrine, v pravem bogatstvu doživljanja in doživetja, v pravilnem duševnem razvoju odgovarjajočem izražanju in zaposlitvi duševnih sil, z upoštevanjem vseh ovirajočih in vzpodbujajočih prilik, v bogatstvu izkustev in delovnih tehnik in v vračanju v življenjski okvir, oblike in vsebine.

Strnjeni pouk se danes pojmuje v celostnem dojetju in v celostnem izživljanju ter tako ni popolnoma sprejemljivo za vse šolske stopnje, kajti na srednji in višji stopnji se že razvije otroška sposobnost predmetnega mišljenja. Tudi interesni krog si razširi po širini in globini. S tem raste zahteva diferenciacije tako iz mladinoslovnega in snovnega vidika.

Predmetni pouk stavlja v današnjem nje-govem razumevanju na otroke prevelike izollirane, snovne zahteve, nadalje zahteva od otrok velike duševne skoke iz enega kulturnega območja in strukture v drugo, pri tem daje več kvantitete v škodo kvalitete. Predmetni pouk nima običajno nobene zveze z življenjem, zahteva veliko moč koncentracije ter gre na škodo nujnega življenja in prilagoditve učenecv delu in življenju ter prav za prav spada v dobo otroške dozoritve kot predmetni delovni pouk.

Koncentracijski pouk se opira na predmetni pouk in nosi vse njegove negativne strani. Koncentracija ni organsko povezana z izvorom in se zadovoljuje le z uvrščanjem, povezanjem ter spada v pozno puberteto.

Naša odločitev je za celostno sodobno šolsko delo, ki je nujnost današnjega časa, ker življenje samo sili učitelja, ki hoče doseči gotov učni in vzgojni smoter, k upoštevanju duševne in telesne strukture ter nastrojenja otroka, življenjske in kulturne težnje ter končno tudi kulturno dobrino

Vode naglo naraščajo

Če ne bo kmalu nehala deževati, nastopijo poplave

Ljubljana, 22. avgusta. V tropičnih krajih traja deževna doba le po nekaj mesecih na leto, pri nas pa letos vse leto. Prejšnje mesece smo se pritoževali še skoraj brez pravega razloga nad slabim vremenom, kajti prava deževna doba se je začela šele zdaj. Pričakovani smo, da se bo vreme izboljšalo vsaj za nekaj dni, ko je včeraj nehala deževati po hudih nalivih v torek Naliv, ki se je začel ponoči med ponedeljkom in toorkom, se je zdel poletni, ker je med njim gmelo, toda v torek, ko je skoraj ves dan deževalo, se je zdelo, da se je začelo že jesensko deževje.

Pravo jesensko deževje, kakršnega poznamo v Ljubljani navadno septembra in oktobra, se je pa začelo sinoči ob 22. Deževalo je približno eno uro, nakar je nekaj časa nehala, potem je pa deževalo brez presledkov in ni nehala niti dopoldne. Barometer v Ljubljani ni bil tako nizko kakor davi že več mesecev. Zračni pritisk je bil davi v Ljubljani najnižji izmed vseh krajev, ki imajo vremenske postaje, v državi, znašal je 745,3 Ponoči pa ni deževalo samo v Ljubljani. Vse vremenske postaje poročajo o hudih nalivih. Rekord so dosegli na Kumborju, kjer se namerili 56 mm padavin. V Ljubljani je bilo do davi 23,8 mm dežja. V torek jutraj so namerili

znatno več dežja v Ljubljani kakor davi, 38,1 mm. Rekord bomo pa najbrž dosegli danes. Pri nas ni nič izrednega, ko pade v enem dnevu 20 do 25 mm dežja, a registrirali so tudi že 46 mm dežja v enem samem dnevu.

Vode so začele precej hitro naraščati že po deževju v torek. Danes naglo narašča Ljubljana pa tudi njeni pritoki so narašči že znatno nad normalno lica na Barju je narašča že meter nad normalno. Dolej se ni bilo nevarnosti poplav na Barju, zdaj so pa vode narašče že do roba struge in danes bodo najbrž že začele prestopati bregove.

Ljubljana je narasla na »špic« od snoči za 62 cm nad normalo. Na Fužinah Ljubljana stalno narašča že več dni: 19. t. m. je bila 110 cm nad normalo 20. v torek, 130 cm, včeraj 135 cm in danes dopoldne še 150 cm.

Sava je dopoldne tudi že začela nekoliko močneje naraščati. Ob 8.30 je bila v Tacnu pri Česnjevi elektrarni 40 cm nad normalo, ob 10. pa že pol metra.

Ker je dopoldne bilo vprav v slapovih, je velika nevarnost, da bodo nalivom sledile poplave. Ni še nobenih izvedov, da se bo vreme izboljšalo in moramo že z zanesljivostjo računati s poplavami.

Prepoved uvoza novčanic v angleških funtih v Veliko Britanijo

Beograd, 22. avg. 8. AA. Angleška banka je po tukajšnjem britanskem poslaniku objavila, da je prepovedano vsako uvažanje efektivnih angleških funtov v Veliko Britanijo, kar pa se tiče novčanic v funtih Sterlingih, ki se nahajajo v Jugoslaviji, pa veljajo naslednja navodila:

1) Da bi sedanji lastniki efektivnih angleških novčanic v Jugoslaviji dobili priložnost, da jih vnovčijo, jih morajo najkasneje v četrtek 22. avgusta t. l. izorčiti enemu izmed pooblaščenih denarnih zavodov.

2) Dobljene novčance bodo pooblaščen zavodi poslali svojemu korespondentu v Veliki Britaniji najkasneje do polnoči 22. avgusta t. l. iz ene izmed poštv v Jugoslaviji. Vsaka pošiljka mora imeti zraven pismo banke, ki je izvršila nakazilo, z navedbo, da predstavlja vsebina del ali pa skupno vsoto, ki je bila javljena z brzojavko, o kateri govori točka 3. Datum poštnega žiga velja kot dokaz, da je bila pošiljka pravočasno izročena.

3) Skupni znesek poslanih novčanic bodo zavodi brzojavno sporočili svojemu korespondentu v Veliki Britaniji najkasneje pred začetkom poslovanja na dan 23. avgusta t. l.

4) Novčance bodo poslane na riziko pošiljatelja.

5) Na ta način in v tem roku od pooblaščenih zavodov poslane novčance bodo odobrene po sprejemu v Veliki Britaniji na račun zavoda, ki jih pošilja.

6) Pošiljka, ki bi navedenih pogojev ne izpolnjevala, v Veliki Britaniji ne bodo sprejeli kot nakazilo.

7) Novčanic, ki bi jih posamezniki na kak drug način in ne skoli pooblaščen zavode poslali, v Veliki Britaniji ne bodo odobrili za račune.

8) V primeru, da pooblaščen zavodi ne bi imeli korespondentov v Angliji ali pa iz drugih razlogov ne bi mogli izpolniti pogojev, o katerih govore navedene točke, lahko pred potekom roka, o katerem se govori, to je ne kasneje kakor do polnoči 22. avgusta t. l., dostavijo ali pošljejo po pošti dobljene efektivne angleške funtne

novčance in sicer britanskemu poslanstvu v Beogradu.

9) Pooblaščen zavodi, ki bodo dobljene novčance dostavili britanskemu poslanstvu v Beogradu, bodo poslanstvu brzojavno sporočili skupni znesek poslanih novčanic isti dan, najkasneje pa pred začetkom poslovanja na dan 23. avgusta t. l.

10) Tudi vsaka pošiljka novčanic, ki bo dne 23. avgusta poslana britanskemu poslanstvu, mora biti prav tako opremljena s pismom pooblaščenega zavoda, ki nakazilo izvršuje, z navedbo, da predstavlja vsebina del ali pa skupni znesek, ki je bil javljen z brzojavko, o čemer govori točka 9.

11) Dobljene funte bo poslanstvu poslalo v Anglijo za poravnanje pokritje računov. Pošiljka bo šla na račun in riziko lastnika funtov.

12) Opozarjajo se lastniki efektivnih angleških funtov, da zgoraj omenjeni rok ne bo v nobenem primeru podaljšan. (Iz Narodne banke kr. Jugoslavije).

Boleznica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 22. avgusta: Timotej, Hipolit

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: zaprt
Kino Sloga: zaprt
Kino Union: Njih 7 in ona
Kino šiška: Kariera

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič — Tržaška cesta 48.

V restavraciji

— Petdeset par napitnine? Da ga je sram nil Prava sreča, da je dobil trd zrek in postano kavo in da sem se pri računu zmotil za osem din v njegovo škodo.

DNEVNE VESTI

Minister dr. Andrej Povodil na dunajski velesajem. Včeraj je sprejel trgovski minister dr. Andrej v svojem kabinetu zastopnika dunajskega velesajema Heinricha Pfannstielja, ki je izročil ministru povabilo uprave dunajskega velesajema, naj se udeležijo njegove svečane otvoritve.

Važna konferenca ministrov. V narodni skupščini je bila včeraj dopoldne in popoldne važna konferenca ministrov, ki ji je predsedoval podpredsednik vlade dr. Maček. Prisostvovali so ji pa tudi pomočnik trgovskega ministra Savo Obradović, ravnatelj Prizada dr. Toth, ravnatelj ravnateljstva za prehrano dr. Cosić in rektor visoke komercialne šole dr. Jovanović. Obravnavala so se važna vprašanja v zvezi s prehrano prebivalstva in ureditvi razmer na našem tržišču.

Pred občinim zborom JUU. Med učiteljskim vladno občinam zanimanje za letošnji občni zbor JUU, ki ni mogel biti sklican v avgustu, kakor druga leta. V maju in juniju so bila vsa zborovanja prepovedana. Tako se nista imeli občinski zborovi sekciji Ljubljana in Niš, pa tudi beogradskega ne. Ljubljanska in niška sekcija skliceta v kratkem občna zbor, tako da bo lahko občni zbor JUU v začetku oktobra. Slaba sadna letina v vsej državi. Kmetijsko ministrstvo zbira podatke o letošnji letini. Pšenice bomo pridelali za 40% manj kakor lani. Po podatkih, ki jih je zbralo ministrstvo, bo tudi sadna letina letos slaba. Sliv bomo pridelali samo okrog 15.000 vagonov, medtem ko smo jih lani imeli okrog 80.000. Pridelek jabolk, za katere prihaja v poštev zlasti Slovenija, bo letos za polovico manjši od lanskega. Tudi vinska letina ne obeta posebno dobro. Položaj se pa utegne še znatno poslabšati, če ne bo nehala deževati. Dežuje namreč po vsej državi in ponekod imajo že hujše nalive kakor v Sloveniji.

Reorganizacija avtorskega društva. V Beograd je odpotoval v terek zvečer iz Zagreba narodni poslanec Mitja Dimitrijević, ki se je kot delegat beogradske skupine združenja jugoslovenskih dramatik avtorjev (UJDA) mudil v Zagrebu v zvezi preureditve tega avtorskega društva. V Zagrebu se je sestel z zagrebškimi in ljubljanskimi delegati. S tem se je pričela likvidacija UJDE. Na področju banovine Hrvatske začne delovati hrvatsko avtorsko društvo, v Beogradu in Ljubljani pa tudi posebno avtorsko društvo za Srbijo odnosno Slovenijo.

10.000 pitanih prašičev bomo izvozili v Italijo. V Nemčijo gre vsak teden iz naše države 3000 pitanih prašičev, v Češko-moravski protektorat pa 1000, toda ta teden pojde v Češko-moravski protektorat zadnja pošiljka naših prašičev. Prihodnji teden začnemo izvažati prašiče tudi v Italijo na temelju nove trgovinske pogodbe, po kateri bomo izvozili v Italijo v treh mesecih 10.000 pitanih prašičev ali povprečno 2000 na teden. V drugi polovici avgusta in septembra bomo izvozili v Nemčijo 25 vagonov masti, 25 vagonov slanin in 25 vagonov svežega mesa, v Italijo pa do 15. septembra 50 vagonov masti in slanin.

Maksimiranje cen v zagrebških gostilnah in restavracijah. Odbor za pobijanje draginje v Zagrebu je določil najvišje cene po gostilnah in restavracijah za tako imenovani meščanski obed in meščansko večerjo. Restavracije so razdeljene v dve, gostilne pa v tri skupine. V restavraciji prve skupine stane obed 18 din, večerja pa 14 din, v restavraciji druge skupine obed 15 din, večerja 12 din, v gostilnah prve skupine obed 13 din, večerja 10 din, v gostilnah druge skupine obed 12 din, večerja 8 din, v gostilnah tretje skupine obed 8 din, večerja pa 6 din.

Izvoz našega lesa v Španijo. V šibenski je prispel bivši španski minister Garzilo Vajajo. Njegov prihod je v zvezi z izvozom našega lesa v Španijo. V šibenskem pristanišču stoji že več dni španski trgovski parnik »Generalitez«, ki odpelje prvo pošiljko našega lesa v Španijo.

Tujkoprmetna razstava na Ljubljanskem velesajemu. Prav zanimiva bo na letošnjem jesenskem velesajemu v Ljubljani tujkoprmetna razstava, ki jo priredita v bivšem »Českem paviljonu« oboje slovenski tujkoprmetni zvezi v Ljubljani in Mariboru. Glavno delo tega zveza obstoji v propagandi za obisk slovenskih krajev, zato izrabita vsako priliko, ki si jima nudi in ki ima izgleda, da bo pri publiki uspešna in in je vabila. Ljubljanski velesajem privabi k vsaki svoji prireditvi veliko število posetnikov iz vse države. Zato je pa tudi za propagando, ki jo vršita obe tujkoprmetni zvezi, Ljubljanski velesajem izredno ugoden. »Česki paviljon«, ki leži nasproti glavnemu vходу, bo s svojim napisom »Slovenija« že od daleč vabil posetnike. V paviljonu bo v glavnem razstavljen slikovni material, ki ga bodo na nekaterih mestih krasile zanimive folklorne zbirke. Državnega osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani. Takoj nasproti vhoča bo pozdravila posetnike 3 m visoka fotografija Jalovca. Levo in desno od njega bosta namešteni 2 veliki stiki slovenskih narodnih noš. Posebni oddelki na stenhah bodo posvečeni vodilnim slovenskim zdraviliščem in letoviščem. Na ostalem razpoložljivem prostoru bodo pa nameščene fotografije raznih tujkoprmetnih krajev, v pestrem razporedu bodo razstavljene fotografije planinskih predelov, zelenege Pohorja, dolinskega sredogorja, Gorenjske, Dolenjske in Bele Krajine.

Slovenska kovinska industrija sloni na zdravi tradiciji. Četudi je prebolela že dosti udarcev, se iz leta v leto bolj razvija. Z vsjo poštrevnostjo, žilavostjo in neomahljivostjo se izpopolnjuje v vseh svojih panogah. Na Ljubljanskem velesajemu od 31. avgusta do 9. septembra bo razstavila svoje izdelke. Le naj si jih vsakdo ogleda in ponosen bo na napredek in ga vesel.

Pojasnilo k poročilu o žegnanju v Dravljah. V petek 16. t. m. smo objavili v obliki običajnega poročila o žegnanju v Dravljah, kjer se je zbralo več tisoč ljudi. Pisec poročila omenja tudi točenje piva na prostem in pravi, da so vrčke splakovali v škafo mastne vode. Tako hudo seveda ni bilo in kdor pozna razmere ob takih prilikah bo itak vedel, da tu ne gre za vprašanje snage ali ne-snage v naših gostilnah na deželi, o katerih je itak znano, da so snažne in da gostilničarji strogo pazijo na higieno. Kjer se pa zbere toliko ljudi, kakor se jih je na žegnanju v Dravljah, je neizogibno, da morajo ločiti pivo na prostem in da ni mogoče za vsak vrček prinesiti poseben škafo sveže vode. Če pa izplakujemo v ška-

fu vode le nekaj vrčkov, se nabere na vodi nekaj pen, kar pa se ne pomeni, da bi mogli govoriti v takem primeru o nesnagi ali celo o kugi. Pisec članka je pač rabil izraz, ki ga ne smemo jemati doslovno, gotovo pa ni mislil s tem škodovati ugledu naših podeželskih gostilničarjev, ki jim tudi glede snage in čistote ni mogoče ničesar očitati.

Christoforov učni zavod, Ljubljana, Domobranska c. 15. (Telefon 43-82). Prijave novih učencev in učenek za šolsko leto 1940/41 se že sprejemajo pisмено ali osebno v pisarni. Ravnateljstvo je izdalo za Enoletni trgovski tečaj (pravica javnosti) nove ilustrirane propekte, ki jih pošlje na željo vsakomur brezplačno. Interesenti pišite po prospekt in šolsko izvestje. (—)

Iz Legije koroskih borev. Glavni odbor Legije koroskih borev v Ljubljani poziva vse svoje člane, ki se niso vložili prijave za podelitev Spominke kolajne na borbe za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije, da to storo brez odlašanja, na vsak način pa do 15. septembra, ker bi po tem roku prijave ne mogli pravočasno dostaviti komisiji za podelitev kolajne. Pomno opozarjamo, da morajo biti prijave točno popolne in opremljene s potrebnimi dokazili, to je prepisi vojaških listin iz tedanje dobe, če je iz njih razvidna doba, prebita na bojišču in pa na vsak način zaprisegi dveh bivših soborcev ali neposrednih poveljnikov. Članstvo, organizirano v krajevnih organizacijah, prejme točno navodila pri svojih društvenih upravah. Vse doslej vložene prijave so vzete v postopek. Precej prijaviteljev je bilo upoštevanih pri ukazih dne 28. junija, ostali pa bodo odlikovani z ukazom dne 6. septembra in 1. decembra.

Brezmesnični dni ni za vse one, ki se bavijo z rejo malih živali, kajti v dneh, ko ni napredaj drugega mesa, prihaja na mizo pečen kunc ali pišče v papirki, pozimi pa izdatna kokoška juha. Reja malih živali postaja vsebolj zapoved današnjega časa. Nedvomno pa se bližajo še težavnejši časi, ko bo reja malih živali še vsebolj važna, pomembna in naravnost odločilna za obstoj marsikateri družine. Oskrbite se z malimi živalmi vsi, ki imate kolikajka možnosti. O vsem tem boste našli dovolj zgledov in nasvetov na razstavi Društva rejcev malih živali, ki bo na jesenskem Ljubljanskem velesajemu od 31. avgusta do 9. septembra.

Rateče-Planica. Ob četrti obletnici posvečenja Marijine cerkve v Planici bo v nedeljo 25. ob 10. služba božja v tem ljubkem planinskem svetišču. Planica in njene gore so konec avgusta najlepše. Ljubitelji planin, pritečajni vabljani! — Podružnica SPD v Ratečah-Planici.

Žetev v Bački je bila boljša kakor so pričakovali. Sodi, da je bilo v Bački pridelano na oral 7 do 8 metriskih stotov pšenice ter da je bila žetev precej bolj-ša kakor v Banatu in Sremu. Računajo, da je znašal povprečno pridelek na oral 6 metriskih stotov v državi ter da je bilo pridelane skupno 18 milijonov stotov pšenice. Letna poraba v vsej državi znaša okrog 22 milijonov stotov pšenice, a zaloga lanske pšenice še znašajo okrog 2 milijona stotov. Po teh cenitvah bi torej primanjkovalo samo okrog 2 milijona stotov pšenice do nove žetve. Če bi moko tipizirali in uvedli enotno vrsto kruha iz mešane moke, bi nam pšenice ne bilo treba uvažati. Potrebno bi pa bilo racionaliziranje porabe, da bi preprečili spekulacije s pšenico in moko.

Podražitev govejih kož. Zadnje čase so se v nekaterih naših krajih zopet začele podraževati surove goveje kože. Doslej so bile cene nekaj časa stalne. Podražitev si razlagajo s tem, da je zaradi uvedbe brezmesnih dni mnogo manjši zakol goveje živine in zato znatno manjši kol napredaj.

Ponovna podražitev železa? Glasilo železarskih podjetij »Jugosl.« Gvozdarje napoveduje ponovno podražitev železa, češ da so se zvišale delavske mezdje in podražili železniški prevozniki stroški. Železo se bo baje podražilo že ob koncu tega meseca za 8 odstotkov.

Zmahnjan obtok bankovcev. Po dolgih mesecih se je začel denarni obtok zmajševati. V zadnji četrtini prejšnjega meseca se je obtok bankovcev še povečal za 176 milijonov din, po poročilu Narodne banke za prvi teden avgusta se je pa zmajšal za 57,5 milijona din in po zadnjem poročilu od 15. t. m. se za 73 milijonov din na 12.048.600.000 din.

Podjetja ne bodo mogla svobodno opustiti obratovanja. Uredba o organizaciji produkcije in preskrbovanje države z industrijskimi izdelki je že izdelana in bo kmalu izdana. Po tej uredbi bo znatno omejena svoboda industrijskih podjetij. Podjetja ne bodo mogla ustaviti obratovanja, če jim tega ne bodo dovolile oblasti. Ako bodo oblasti sprevidle, da je nadaljnje obratovanje potrebno v interesu gospodarstva in države, bodo imenovale komisarija, ki bo vodil posle na račun lastnika, ki bi se brnil nadaljnje obratovanje podjetja.

Planinci, pozor! Slovensko planinsko društvo je že opozorilo planince, da naj pazijo pri posetu naših obmejnih gor, da meje ne prekršajo. Zopet in zopet se obrača planinsko društvo na turiste, da se naj brezpogojno pokorijo vsakemu pozivu obmejnih organov in obmejnih planinskih predelov. V interesu planincev samih je, da opustijo hojo neposredno ob meji, osobito v terenu, ki je poraščen z gozdom in ki ni pregleden. Slovenija ima obilo gor in planin in ni nujno, da silijo planinci v sedanjih težkih časih neposredno na mejo, ako hočejo izrabiti svoj prosti čas v gorskem svetu. Dolžnost vsakega planinca je, da s svojim discipliniranim vedenjem vzdržuje red in ne dela stitnosti in neprilike obmejnim organom in planinski organizaciji. Vsak planinec mora imeti s seboj izkaznico s sliko ter se pokoriti odredbam obmejnih organov — to si mora zapomniti vsakdo, ki poseja planine Slovenije, ki so sicer v vseh predelih dostopne turistom.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deževalo v predelkih. Včeraj je deževalo po vseh krajih naše države, razen na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu in Kumboru 25, v Sarajevu in Dubrovniku 24, v Beogradu 22, v Zagrebu in na Rabu 21, na Visu 20, v Ljubljani 19,8, v Mariboru 16,6, Davi je kazal barometer v Ljubljani 745,2, temperatura je znašala 14,3.

Vlom v Hranilnico in posejilnico v Kropi. Včeraj ponoči je bilo vlomljeno v Hranilnico in posejilnico v Kropi. Vlomilci so pa dobili v železni blaginji le nekaj stotakov. Za hranilne knjižice se niso zrnili. Tudi v omarah in miznicah niso našli denarja. Vse kaže, da so na delu isti v-

lomilci, ki so zagrešili več vlomov v Ljubljani in v lomili oni dan tudi v Komendi, a prej že večkrat na Dolenjskem in v Štajerskem. V Ljubljani je bilo vlomljeno v pisarno nekoga gradbenega podjetja pod Rožnikom, nekoga podjetja na Resljevi cesti in več blagin. Na nekter vlomilci niso dobili kaj prida plena. Med vlomom Mejačeve vinske trgovine v Komendi so jih opredili. Ta vlomilska družba ima najbrž svoj sedež v Ljubljani.

Nesreče. Reševalci so bili včeraj popoldne klicani na Tyrševa cesto, kjer so naložili na avto 17letnega mesarskega vajenca Antona Podražja z Zaloske ceste. Podraž se je peljal na kolesu, držel zaradi dežja dežnik pred obrazom. V diru je zavozil prebuzil nasproti prihajajočemu tramvajskemu vozu, ki ga je odbil, da je padel po tleh in si prebil glavo. — 5letna posestnica hči Danica Lovšin iz Potavice pri Ribnici se je igrala z otroki, pa je padla z voza in si zlomila levo roko. — 7letni kolarjev sin Stanko Kavčnik iz Vnanjih goric je padel s kolesa in si zlomil desno roko. — Na Bledu je padel na ovinku s kolesa 29letni delavec Ernest Zupan in se hudo poškodoval na glavi in po životu. — V Jenkovi ulici v Ljubljani pa je včeraj podrl neznan kolesar upokojenega uradnika finančne kontrole Rajka Venka. Venko je padel in se potolkel po rokah in nogah.

Vlom v trgovino na Vrhniki. Oni dan je bilo vlomljeno v izložbeno okno trgovine Mihaela Maurija na Vrhniki. Vlomilec je utrl šipo in pobral iz izložbe 6 fotoaparatorov, in sicer znamke »Agfa Karat Solinar«, Bily Compur, Bily Prontor, Agfa Isorete, Voigtlander in Veltur, v skupni vrednosti okrog 6000 din. V izložbenem oknu je bilo še več cenejših fotoaparatorov, pa se jih vlomilec ni dotaknil.

Najdenček v jarku. Oni dan je nekdo našel v št. Lenartu pri Brežicah v suhem cestnem jarku okrog 8 mesecev staro dete mškega spola. Pri otroku, ki je bil zavrt v čedne plenice, so našli pisno brez podpisa, v katerem je bilo rečeno, da je star res 8 mesecev, da mu je ime Marian, in da živi otrokova mati, stara šele 17 let, v bedi. Priložen je bil tudi železniški vozni listek Zagreb glavni kolodvor — Brežice, iz česar se sklepa, da je nezakonska mati prispela ponoči iz Zagreba, in v Brežicah odločila dete. Najdenčka imata začasno v oskrbi zakonca Franc in Terezija Kosce v št. Lenartu.

Huda prometna nesreča. V terek zvečer se je pripetila v Karlovcu huda prometna nesreča. Osební avto, v katerem sta se vozila poročnik Svetislav Janković in njegova soproga Katarina, sofaril pa je Anton Pesetič, je vozil čez železniško progo in menda ni opazil prihajajočega suškega brzega vlaka, je na svo moč zavozil v zavrnico. Avto je zlomil spodnji del zavrnice, prevozil progo in se zaletel v zavrnico na drugi strani. Odletel je v stran tako, da je treščil v bližnjo ograjo in šele potem se je ustavil. Šofer in oba potnika so bili ranjeni. Jankovičeva soproga laže, Janković sam in šofer pa precej hudo.

Sosedu razparal trebuh. V Vojniču pri Karlovcu je kmet Peter Hajdin iz krvne osvete razparal svojemu sosedu Mojsiju Drakuliću trebuh, njegovo ženo in sina pa laže ranil. Drakulića so prepeljali v bolnico, kjer je kmalu izdihnil.

Iz Ljubljane

Iz Tstovom pride vse prav. Iz stavbe strojnega inštituta v Aškerčevi ulici je nekdo ukradel 90 m gumijastega kabla za napeljav elektrike. Škodo in sicer okrog 2000 din trpi gradbeno podjetje Justa Gabrijelčiča. — Posestnika Jožetu Černetu iz Zg. šiške so ukradli tatovi z ajlave ob Vodnikovi cesti 500 kg krompirja, vrednega 625 din. — Oni dan je bilo vlomljeno v garažo železniške direkcije na Resljevi cesti 31. Vlomilec je odnesel 3 pločevinske posode benecina v teži okrog 12 kg in ročno olja, v vrednosti 450 din. — V stanovanje Marije Klunove v Florjanski ulici 13 se je vtihotaplil tat, ki ji je ukradel 210 din. — Te dni ponoči pa je ukradel nekdo z dvorišča Kemične tovarne Ob železnici 14 gradbeniku Ivanu Ledlu 100 m betonskega železa v palicah, ki je vredno nad 500 din.

Ukradena kolesa. Z dvorišča Nabavljalne zadruge na Masarykovi cesti je nekdo ukradel 1700 din vredno modro pleskano kolo, skoro novo kolo, znamke »Tri-omfo« Jožetu Vidmarju. — Iz veže gostilne Triplat na Ambroževem trgu je tat odpeljal 500 din vredno, črno pleskano kolo, znamke Adler Cirilu Svetku. — Na Zaloski cesti izpred Černetove gostilne je bilo ukraden 900 din vredno črno pleskano kolo, znamke »Bismark« Francu Grumu. — Kolesa niso varna niti na dvorišču škofijske palače. Tam je bilo ukraden 800 din vredno kolo znamke »Fuchs« trgovcu Josipu Ogrincu. — Izpred Majcove kavarnar na Tyrševi cesti pa je tat odpeljal 1000 din vredno, črno pleskano kolo, znamke »Dürkopp« Ivanu Pippu.

Aretirana tatica. Včeraj je bila neke v mestu izsledena in aretirana 24letna

Francoski vefilm Edvard VII. in njegova doba
V glavnih vlogah Viktor Francen, Gaby Morley, Charl Pierre Willm in drugi
pomani francoski igralci
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.
KINO UNION, tel. 22-21

Na-Na - Tyrševa 12 - išče blagajničarko

Nastop takoj. Informacije istotam

Ivana Lavričeva, bivša služkinja, doma nekeje v Zasavju, ki se že nekaj časa peča s tajno prostitucijo. Nedavno si je poiskala nekega kavalirja, ki so je vzel v svoje stanovanje, ponudi je pa odšla in prijatelju ukradla nekaj denarja, povrh pa še dva ključa od stanovanja. Najbrž ga je hotela kasneje spet obiskati, toda v njegovi odsotnosti, da bi mu še kaj ukradla. Ključa je pa v zadregi porabila drugače. Šla je na trg, kjer jih je vrnila nekemu mladem prodajalcu borovnice pod pretvezo, da mora v bližnjo trgovino. Fantič ji je na njeno prošnjo posodil 30 din, ves izkupicek za borovnice, nakar jo je Lavričeva ubrala čez Grad in izginila. Lavričeva, ki je že znana tatica in sleparka, bodo izročili sodišču.

Zašledovan tat. Rajko Dobrota in Pavel Vrankar sta prijavila, da jima je nekdo ukradel iz kabine v kopališču »Ilirija« sive nizke čevlje, sive nogavice, temnorjave modre hlače, belo srajco, malo rjavo denarnico, v kateri je bilo 90 din, očala s kavčugastim okvirom in nekaj drugih malenkosti v skupni vrednosti 1500 din. Kot vlomilca zasledujejo okrog 30letnega neznanca, suhe postave, temnega obraza, kostanjavih las, ki ima na levi roki tetovirane znake.

Danes češpljevi emoki! Daj-Dam. Snoči so spravili v bolnico 31letnega delavca Petra S., stanujočega v Pokopalski ulici v Mostah. S. se je snoči vrnil vrtincomov, kjer je pograbil nož in se močno obrezal na vratu ter na nogah.

Podporni društvo železniških uslužbencev in upokojenecov v Ljubljani bo imelo svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 25. avgusta 1940 ob 8. uri v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

ŠAH

XI. kolo celjskega turnirja
Celje, 22. avgusta
Snoči je bilo odigrano XI kolo šahovskega turnirja za prvenstvo Jugoslavije. Gottlieb in Drašić sta igrala francosko partijo. Pozicija je bila izenačena, zaradi napake pa je Drašić izgubil kmeta. Gottlieb je pozneje po lepo skriti kombinaciji grozil Drašiću z matom. Drašić je tudi pretila izguba dame ali figure. Tega ni mogel preprečiti in se vdal. Savić je proti Šmigovcu igral Rettijev sistem. Šmigovec je v 15 potezi ponudil Saviću figuro, ki je pa ta ni vzel. Savić si je osvojil kmeta, kar pa ni bilo zadosti za zmago. Igralca sta se nato sporazumela za remis. Pavlović in Grašar sta igrala damski gambit. Nastala je odprta igra. Grašar je imel že dobro pozicijo, pozneje pa je izgubil kmeta. Pavlović je po lepem manevriranju osvojil še tri kmete, s katerimi je skoraj prodlr, nakar se je Grašar vdal. Milinar in Medan sta igrala Rogozinovo varianto damskega gambita. V izenačeni poziciji sta po zamenjavi figur v 15. potezi remizirala. Majstoro-

rovic in Mišura sta igrala sicilijanko. Majstorovič je roširal na damsko krilo, Mišura pa je začel napadati na B liniji. Da ubrani napad, je Majstorovič dal damo za dva stolpa, v nadaljevanju pa je spregledal stolp ter se je kmalu vdal. Jerman se je proti Sorliju branil z Niemcevičevom varianto damskega gambita. Oba sta igrala zelo previdno. Ze po 17. potezi je partija ostala remis. Isto otvoritev sta igrala Popović in Berner. Berner je dobil prostega kmeta, s katerim ni prodlr. Popović je igral dobro in že je kazalo, da bo partija najmanj remis, toda v časovni stiski je napravil napako. Berner je žrtvoval kmeta ter Popovića postavil pred neubranljiv mat. Partija Zuk-Subarić je bila prekinjena v 37. potezi v boljši poziciji za Zuka. Šiška ima proti Mareku prekinjeno partijo dobljeno.

Stanje po 11 kolu: Berner 8(1), Jerman 8, Sorli, Subarić 7,5(1), Šiška 7(1), Šmigovec, Gottlieb 6(1), Drašić 5,5, Mišura, Pavlović 5, Milinar, Savić 4,5, Marek 4(1), Majstorovič 4, Medan 3,5, Zuk 1,5(1), Grašar 1,5.

Iz Celja

Plačajte banovinsko davščino za orožne liste. Predstojništvo mestne policije v Celju ponovno opozarja vse lastnike orožnih listov in posestnikov dovoljenj s tukajšnjega področja, da morajo plačati banovinsko davščino na orožje najkasneje do konca septembra t. l. Davščina se plača na policijski soba št. 37. Proti vsem, ki ne bodo do tedaj plačali davščine, se bo postopalo po zakonu.

Kolesar prevrnil motociklist. Ko se je peljal v soboto 4letni posestnik in mlinar Ivan Likar iz Hrenove 19 pri Novi cerkvi proti Teharju s svojim motornim kolesom, mu je prišel nasproti neznan kolesar ter se zaletel vanj, da je padel z motorja. Pri padcu si je Likar zlomil desno ključnico.

Mašna opravila pri planinskih postojankah. V nedeljo 25. t. m. ob 10. dopoldne bo sv. maša pri Frisaufovem domu na Okrešlju, ki jo bo opravil novomašnik g. Roblek iz Solčave. Ob istem času bo mašno opravilo tudi pri Mozirski koči nad Mozirjem, kjer bo maševal g. župnik Lojze Sunčič. Planince in domače prebivalstvo vabimo na izlete k imenovanim planinskim kočam, kjer je to nedeljo dana prilika za udeležbo pri maši.

Planinska slavnost o priliki otvoritve in blagoslovitve nove poti iz Logarske doline na Ojstrico bo v nedeljo 1. septembra. Na vrhu Ojstrice bo ob pol 11. sv. maša, ki jo bo daroval znani planinec župnik g. Lojze Sunčič. K tej slavnosti bo vozil poseben avtobus v soboto zvečer iz Celja do Logarske doline. Prijave sprejema pisarna podružnice SPD v Celju do 29. t. m.

Celjski bolnici je umrla 61 letna Marija Svecnik iz Radoblja pri Laškem.

Uporaba ULTRA-OLJE-NIVEA

izključuje sončne opekline!

Sonce lahko uživate, dokler se Vam ljubi. Zakaj ULTRA OLJE-NIVEA vstrkava opekline povzročujoče sončne žarke in propušča le tiste, ki povzročajo porjavitve. Razen tega porjavite hitro in lepo enakomerno.

Ultra-olje-Nivea deluje tako

— kratkovažno (opekline povzročujoče) sončne žarke zadržuje dolgačasno (porjavitev povzročujoče) sončne žarke pa propušča.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

Grafolog
F.T. KARMAH
v LJUBLJANI
OBISKE SPREJEMA
OD 9-12, 3-7 URE
v HOTELU »SOČA«
SV. PETRA CESTA

MREZE

za postelje dobite najceneje v Komenskega ul. 34. Zaloga posteljnih žičnih vložkov. 1930

FOTO-AMATERJEM

razvija, kopira povečava fototeleje Mančini, Ljubljana-Vi6. 1765

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PRODAM
ker odpotujem, hišo: 2 sobl, kuhinja, shramba, klet, neusahljiv studene in gospodarsko poslopje, vrt, dvorišče, rodovitno ajlivo, vse v enem kosu, 10 minut od mesta Brežice. Marija Ošina, Brežice, Zakot 25 1939

POHISTVO

po naročilu najceneje, vsakovrstni stoli, politiram oprave, vsa popravila najceneje pri: ZORMAN, Breg 14. 1905

SLUŽBE

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

MLAD MEHNIK

trezen in pošten išče primerne zaposlitve. Gre tudi kot sovražec. Nastopi takoj. Spendi, Rače 36 pri Mariboru. 1958

KLISEJE

ENO VEČERJNO JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

ŽIVALI

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

LOVSKEGA PSA

braka, starega 3 leta, izredno dobrega za lov, radi opustitve lova prodam. Tešar Anton, Dol. Logatec 143. 1952

Poslužite se malih oglasov

v »Slov. Narodu«

ki so najcenejši!

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5

Gospodinska šola za gostinske gospodinje

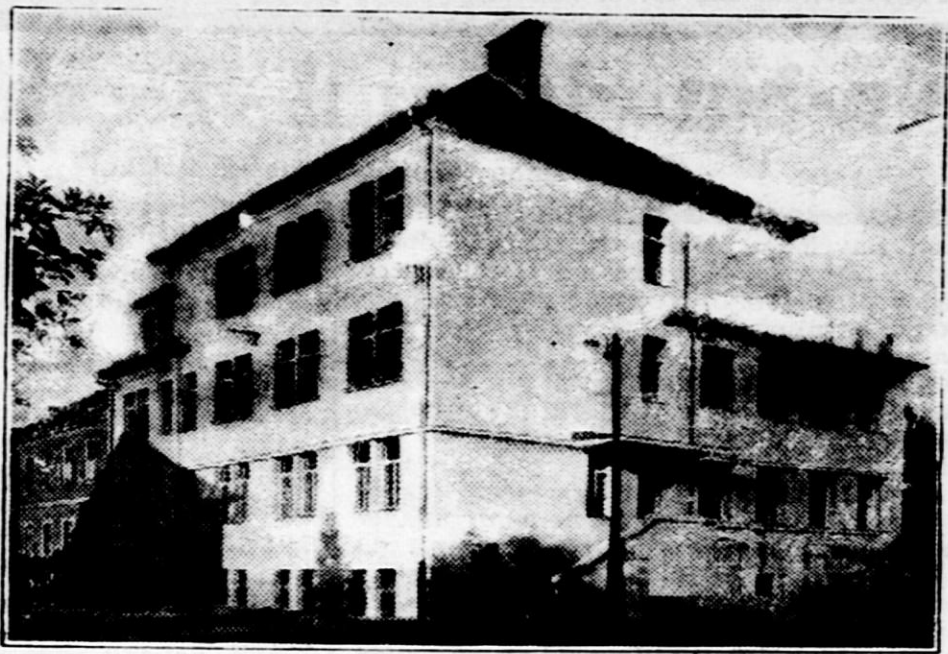
je letos z lepim uspehom zaključila peto šolsko leto

Gospodinska šola za gostinske gospodinje (Privoz št. 11, Ljubljani) je končala peto šolsko leto. Učenci so bili minuli leto prav zadovoljivi, izmed 15 učenek je dobilo — ob strogem redovanju — štiri odlično, sedem prav dobro oceno, ena učenka ni bila redovna.

Dasiravno je šola namenjena v prvi vrsti hčeram iz gostinskih krogov, jo že iz početka posejajo tudi dekleta drugih stanov. V tem letu je bilo 9 gojek, ki so hčerke imeteljcev gostinskih in restavracijskih bratov, 4 posestnikov, ena privatnega nameščenca in ena industrijalca.

Ob zaključku slovesnosti so izrazile učenke svojim učiteljicam iskreno hvaležnost, ker so se zavedale, da so v primeroma kratki učni dobi — 10 mesecev — mnogo in vsestransko pridobile na izobrazbi. Imajo sedaj solidno in temeljito podlago za pripravljanje finišnih in preprostih jedi. Domača, srbska in dunajska kuhinja so se tokom leta lepo vrstile. Srbska kuhinja, ki je zelo okusna — četudi dražja — se je Slovenecem že tako priljubila, da jo morajo učenke te šole tudi poznati. Dunajska, ki slovi po celumstvu, jim je postala kar domača. Kranjske specialitete, kakor so žganci, štruklji, zelje, potice itd., znajo izvrstno pripraviti. Vadije so se kuhali za velike množine, a tudi za dve ali eno osebo, za razvajane in bolne žolce in za zdravje, ki so zadovoljni s preprosto hrano. Pripravljene so torej za sedem tistih in 7 suhih let.

Izmed vseh predmetov zanima dekleta najbolj kuha. Toda šola polaga veliko pozornost na to, da se nauče tudi lepo in priključno postrežiti. Koliko so se že tuji in domačini pritoževali radi neprimernih postrežb. Naša dekleta strežejo najprej skupen obed, naveden in boljši z gosji, ki se jih povabi vsak četrtek proti

malu odškodnini za obed. Takrat okrase mizo čisto primerno ter strežejo tudi vino in slatino, črno ali turško kavo. Pozneje se uče vzornosti s porcijami tako, kakor je treba streči v gostilni in letovističarjem, mali družbi 3—4 oseb. V drugem polletju vadijo tudi strežbo navadnega in popolnega zajtrka, predjuznika in skupne popoldanske južine — vse z navodili strokovnjaka, restavraterja, g. M. Kraba.

Veliko vaje si pridobe v praktičnem gospodinjstvu: ob sredah in sobotah nakupujejo na trgu pod vodstvom izkušene gospodinje, proti koncu šolskega leta pa tudi že same; po obedu so skoraj vse zaposlene v kuhinji in pomivalnici, druge pospravljajo obednico, perejo in likajo. Perilo za šolo in internat se pere vsak teden in sicer pereta dve učenci in gospodinska pomočnica: perilo zakrpa in zasije tretja gojenka. Dekleta pospravljajo same spalnice, opravljajo sobotna gospodinska dela v celi hiši, obdelujejo tudi mali zelenjadni vrt in se jim zato ob takem delu nedeljski počitek prav prišle, ki ga tudi zaslužijo. Da se morajo med tednom res pridno zavrteti, bo vsak priznal, ako mu povemo, da je imela šola in internat za 20 oseb eno samo gospodinsko pomočnico. Absolutne rade priznavajo, da se niso lahko privadele bolj težkemu gospodinskemu delu, zlasti one, ki niso bile tega vajene

doma. Razvajenke, ki nočejo vsega delati, pa upraviteljstvo po kratkem času odslavi, ker bi kvarno vplivale na gojenke. Teoretični predmeti, ki se tesno naslanjajo na praktično gospodinstvo in ga vsestransko osvetlujejo, so: nauk o prehrani in živilih, gospodinstvo; kletarstvo, mlekarstvo, zelenjadarstvo; računstvo s kalkulacijo, poslovno spise, knjigovodstvo za navadno gospodinstvo in za gostinske obrate; postrežba gostov doma in v gostinskem obratu. Tudi nemščina se poučuje v dveh oddelkih, za začetnice seveda posebej. O zdravstvu in negi dojenčkov predava zdravnica, praktične vaje pa ima gojenke v »Domu kraljice Marije«.

Šola je združena z internatom, ki ga vodi ljubeznava upraviteljica, katere prav materinsko skrb za mlada dekleta, jim daje navzven za življenje, lepo vedenje in samozavestno nastopanje v družbi. Ker ima mnogo smisla za težnje in želje mladine in dovoli humorja, je življenje v našem internatu prav razgibano.

II.

Iz skromnih začetkov se je gospodinska šola na Privozu razvila v teku petih let v vseh krogih priznana praktično in ne drago strokovno šolo. Zato opozarjamo nanjo stare, ki bi radi vpisali svoje hčere v to šolo, a jih morda moti naslov »gostinske gospodinje« in mislijo, da ne sprejemamo drugih kakor dekleta iz gostinskih krogov, ali pa celo mislijo, da kuhamo pri nas le gulaše, vampe, jetra itd. Res je šola namenjena v prvi vrsti bodočim gospodinjam, ki bodo vodile gostinske obrate v manjših letovističnih ali onim, ki bodo iskale take službe, ker nas je vodila ob ustanovitvi predvsem želja, da se sodeloma s to strokovno šolo vsestransko izboljšajo naša slovenska gostišča. Ker pa je letos tudi v manjših letovističnih slabša sezona in vsa mesta morda ne bodo zasedena od gostinskih hčera ali nevest, vabimo dekleta vseh stanov, saj bo pridobilo znanje vsaka pozneje uporabila po svojih razmerah, ker je osnova za gospodinstvo vedno ista.

Šola začne 1. oktobra. Vse informacije in prospekt daje iz prijaznosti v avgustu pisarna »Združenja gostinskih podjetij« v Ljubljani, Aleksandrova 2-I. Vpisovanje bo v septembru vsako sredo in soboto med 10. in 12. uro na Privozu št. 11.

Največje letalo sveta

tehta 40.000 kg in leta kljub vojni med Ameriko in Evropo

V nekem portugalskem pristanišču se spušta ob dočlenem času na morje ogromen hidroplan, največje letalo sveta »Boeing 314«. Ni se dolgo tega, ko so veljale ladje za najzanesljivejšo zvezo med Ameriko in Evropo. Zdaj je prevzelo to vlogo letalo, ki mu ne morejo do živega niti podmornice. Ze nad leto dni je v službi niti podmornice. Ze nad leto dni je v službi ameriške zrakoplovne družbe Pan American Airways letalo »Clipper Boeing 314«. Kakor rečeno, je največje letalo sveta in v njem je prostora za največ potnikov in tovora, kar jih more nositi letalo preko Atlantika in Pacifika.

Dve leti so gradili to orjaško letalo, potlej so ga na temeljito preizkušili v dviganju, letenju in spuščanju. Sebe ko so letalo tudi temeljito pregledali, je dobilo dovoljenje, da sme letati čez ocean. V Ameriki nameravajo zgraditi še pet takih zračnih orjakov. Tudi posadko so zelo skrbno izbrali. Orjaško letalo tehta 40.000 kg, zgrajeno je v dveh nadstropjih, ki sta zvezani med seboj s stopnicami. V letalu je 18 prostorov, razen tega pa še štirje prostori za motorje, v katere se pride skozi krila. Letalo je dolgo 30 in 8,50 m. Čez krila je široko 48 m. Čez dan ima v njem prostora 74 potnikov, ponoči pa 40, kajti potniki v letalu lahko tudi spe. Posadka

šteje osem moč. Razen potnikov lahko vzame letalo s seboj 5000 kg pošte in eks-presnega blaga, S 40 potniki znaša akcijski radij 6000 km, največja hitrost pa okrog 300 km na uro.

Širina tega zračnega orjaka je enaka celemu bloku hiš, njegov trup pa hiši, ki ima pet sob. Benčina nosi s seboj toliko, da bi lahko srednji avto prevozil z njim dva in polkrat pot okrog sveta. Letalo ima štiri motorje, ki razvijajo dvakrat toliko energije kakor moderna ogromna lokomotiva. Dva motorja zadostujeta, da držita letalo v zraku. Dva motorja se lahko med poletom pokvarita, pa vendar doseže letalo svoj cilj. Orjaško letalo je izdelano iz 50 tisoč sestavnih delov. Električni vodi v njem so dolgi 18 km. Potniški prostori so razdeljeni v kabine po 10 mest. V sredini je večji prostor, ki služi za obednico. V kabinah so udobni naslanjači, ki se ponašajo spremene v postelje. Garderobe za gospode in dame so zelo prostorene, v njih je hladna in topla voda, zrcala, naslanjači in druge udobnosti kakor na velikem oceanskem parku. Ves potniški krov in poveljniška kabina sta dobro izolirana od brnenja motorjev, tako da ga potniki niti ne slišijo. Letalo je zgrajeno iz kovine in ima aerodinamično obliko.

Lev Trocki žrtev atentata

Kratek življenjepis izgnanega prvaka boljši viške revolucije v Rusiji

Ze včeraj smo kratko poročali o atentatu na prvaka ruske boljševske revolucije Leva Trockega. Francoski komunist Jacques Monard ga je v Mexico City napadel in pobil s kladivom. Po najnovejših vesteh je Trocki posledicam napada podlegel.

Leib Bronstein, kakor se je Trocki prvotno imenoval, je bil rojen 25. oktobra 1879 kot sin židovskega veleposelnika v neki vasi pri Nikolajevu na Ukrajini. Po dovršeni srednji šoli v Odesi in Nikolajevu se je leta 1896 začel ogrevati za revolucionarne ideje in posegati v politično življenje. Dve leti pozneje je bil kot član tajne revolucionarne organizacije aretiran in izgnan v

Sibirijo, kjer si je leta 1902 prvič nadel ime Trocki. S ponarejenimi dokumenti je pobegnil preko Galicije na Dunaj, pozneje pa v Pariz, kjer se je poročil s študentko Sedovo. Pozneje se je vrnil v Rusijo, kjer so ga pa znova aretirali in izgnali v Sibirijo. Toda zopet je pobegnil in se naselil na Dunaju.

V začetku svetovne vojne je krenil v Pariz. Toda francoske oblasti so ga zaradi revolucionarnega delovanja izgnale. Ker ga niti v Švici niti v Španiji niso hoteli sprejeti, je odpotoval v Ameriko. Po padcu carizma se je v marcu 1917 hotel vrniti v domovino. Toda Angleži so se bali za svoje interese v Rusiji in so ga internirali. Slednjič se je pa le vrnil v Rusijo in pomagal Leninu strmoglaviti v novembru 1917 meščansko revolucionarno vladno Kerenskoga. Postal je ljudski komisar za zunanje zadeve, in kot tak je začel mirovna pogajanja z Nemčijo. Z Leninovo politiko pa Trocki ni bil zadovoljen. Okrog sebe je zbral skupino revolucionarnih prvakov, med njimi Kameneva, Zinovjeva, Petakova in Sokolnikova. Leta 1928 je bil izključen iz ruske komunistične stranke in izgnan na mejo Turkestana in Kitajske. Zaradi protirevolucionarnega delovanja je bil leta 1929 izgnan v Turčijo. Prišlo se je njegovo burno življenje v izgnanstvu. Povsod so se ga oblasti otepile, iz vsake države, kamor se je zatekel, so ga končno izgnali in tako ga je slednjič zanesla usoda v Mehiko, kjer je zaključil svojo burno življenjsko pot.

Trocki si je pa vendarle pridobil za rusko boljševsko revolucijo mnogo zaslug, zlasti na polju organizacije rdeče armade. Bil je eden najenergičnejših boljševskih prvakov. Toda nemirna kri mu ni dala miru. Hodil je svoja pota, sanjal neprestano o svetovni socialni revoluciji in te sanje so ga napotile, da se je idejno ločil od oficelnega vodstva ruske komunistične stranke in sovjetske Rusije. Zato tudi nikjer ni bil dobrodošel, povsod, kamor se je zatekel, so mu na pritisk sovjetskega diplomatskega zastopstva namignili, naj čimprej izgine drugam. Bil je pravi Ahasver naših dni in kakor mnogi njegovi idejni somišljeniki iz vrst boljševskih prvakov, je tudi on umrl tragične smrti, samo s to razliko, da je postal žrtev atentata daleč od svoje domovine.

NESPORAZUM

— Gospodinja Olga ali je res, da tekle poljub brez brkov kakor laice brez soli?
— Gospod Rudolf, jaz nisem še nikoli...
— Toda gospodinja!
... jedla jajca brez soli.

V SOLI

— Gospod učitelj ali žive na luni tudi ljudje?
— Da, kakor na zemlji.
— No, to mora biti tam gneča ob prvem ali zadnjem kraju.

Zadnja pot 81 letnega berača — na vrh

Javna obtožba naših žalostnih socialnih razmer

Maribor, 21. avgusta. V Mariboru vidimo v zadnjem času tudi po najbolj prometnih ulicah čedalje več počlenih in v cunje oblečenih postav, ki po le še po obrazu deloma podobne — človeku, po božji podobi ustvarjenemu. Izmed sto ljudi, ki gredo mimo, se komaj eden ozre se s pomilovanjem, devet z nevoljo, da se kaj takega sploh pusti na ulico, a vseh 90 drugih gre tako s prezirnim mimom, kot bi tako reviče sploh ne obstajalo na tem svetu. Naknadno opozorjeni pravijo, da vsa ta beračija spada na — deželo, tam se za silo že še kako preživi. Po skednjih, v hlevih ali kjerkoli pod kakšno streho se lahko spi, za preživetje pa se dobi skoro pri vsaki hiši. Kadar in koder je dovolj sadja, je tudi samo to dobro za take nebedijhtreba.

Na tem površnem primeru imamo glavne temelje največjega socialnega problema: Preskrba onemoglih — torej javna oskrbnost!

Kako je s takimi reveži tudi, oziroma baš na deželi, to ve le tisti, ki se ni pozabil, da je od tam doma in ki v tem pogledu (glede preskrbe revežev) še danes na deželi srečuje tiste zglede kakor jih je videl pred pol stoletjem. Medtem je bil tudi pri nas izdan dobro izdelan zakon o preskrbi javnih revežev, o zgradnjah oskrbnih in sličnih ustanov pri vsaki občini in kjer to ni izvedljivo, v vsakem okraju, kjer se v ta namen združi več krajevnih občin.

Toda, kako je z vsem tem v resnici, naj pove izmed tistih, tale posebno žalosten primer iz najnovejšega časa.

Dne 19. t. m. je hčerka župana Napotnika v Topolšici v Slov. Gradcu zapazila na očetovem kozolcu na vrvi viseti neznanca. Vsa prestrašena je poklicala očeta, ki je takoj prišel pogledat. Že sam je sprevidel, da tu ni nobene pomoči več; smrt je morala že davno prej nastopiti. To

je dožgal kmalu nato pozvani sodni urad. V obščeno so spoznali 81 letnega berača Franca Kotnika, rojenega v Belih Vodah, pristojnega baš v to občino, kjer si je sam poiskal svoj konec. Poiskal si ga je, ker se je bolehen in sam sebi nadležen že navelič človeka ponizujočega beračenja od hiše do hiše. In obupal je tudi nad dolžnostjo svojih dveh otrok. Pri njem so namreč našli naslov njegovega sina in hčere Marice. Kakor vse kaže, sta oba pozabila na svojega očeta.

Poleg tega naslova so pri pokopniku našli delavsko knjižico in ker je bil pobožen, tudi rožni venec.

Banovinski zdravnik dr. Korun iz Šoštanja je ugotovil, da je revež umrl od skrajne obupanosti — torej da ne gre za kak zločin. Pokopali so ga danes, 21. avgusta v Šoštanju.

Koliko Kotnikov iz Topolšice imamo še v dravski banovini, kjer že davno ne bi smelo biti niti enega več!

Vichy

Svetovno znano letovišče mesto Vichy, ležeče kakih 50 km od Clermonta Ferranda, je četrto mesto, v katerem se je nastanila francoska vlada po odhodu iz Pariza. Ko je maršal Petain s svojimi ministri in ogromnim štabom uradnikov ministrstev in centralnih uradov zapustil Bordeaux in se preselil v Clermont Ferrand, na križišču važnih železnic Paris—Lyon in Bordeaux—Nimes se je kmalu pokazalo, da bo tudi to mesto neprimerno, ker nima primernih poslopj za poedina ministrstva. Vichy šteje komaj 25.000 prebivalcev. Clermont Ferrand na nad 100.000. Zato se je Petainova vlada odločila za bližnji Vichy, kjer je dovolj velikih poslopj, saj o tuiskem prometu in o letovističarjih letos v Franciji niti govora ni.

Vichy leži sredi slikovite pokrajine. Neke je bilo to industrijsko mesto, kjer

je bilo nekaj železarn. Slovelo je na že takrat po svojih znamenitih kopelih in gorskih vrelcih. Le te so spoznali Rimljani, v srednjem veku je na zapadno to zdravilišče pozabili. Vichy-les-Bains je drugič odkrila vrstnica Ludvika XIV. Madame de Sevigne, ki se je tu zdravila, in opisala Vichy v svojih slovesnih pismih. V zadnjih 200 letih se je razvil Vichy v eno prvih francoskih zdraviliških in letovističnih mest. Njegova slava je šla po vsem svetu.

Tega niso povzročili samo radoaktivni in gorski vrelci, temveč v prvi vrsti spretna politika zdraviliške uprave, ki je naparila s krasnimi poslopji in splošno modernizacijo iz Vichyja središče bogatih snobov iz vseh krajev sveta. Kakih 12 ogromnih zdraviliških domov, mnogo modernih hotelov, penzionov in kazin, skozi katere je šlo vsako leto blizu 200.000 gostov, zavzema zdaj za svoje potrebe francoska vlada. Le tako je bilo mogoče združiti v enem mestu vse centralne urade, ki jih potrebuje vlada za upravljanje nezasedenega ozemlja.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Zahvala.

Vsem, ki ste nam lajšali gorje ob izgubi našega ata, gospoda

Josipa Pretnarja

naša prisrčna zahvala.

Maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi sv. Frančiška v šiški v petek, dne 23. avgusta 1940 ob 1/2 7. uri zjutraj.

LJUBLJANA, dne 19. avgusta 1940

Žalujoči sinovi
in ostalo sorodstvo

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roma

— Kaj pa je? ... Jaz nisem videla nič tako stranskega, — je vzkliznila Rosalinda in se brž znova sklonila k luknjici v ključavnici.

— Njegovi možgani! ... Njegovi možgani! — je tarnala starka.

Gairlanca je spreletel mraz. Pozneje navzlic resnični grozi, ki ga je pri tem obšla, se ni mogel spomniti na žalostno komičnost tega vzkliza, ne da bi mu zadrževali živci.

Vrata so se odpirala. Prihajali so radovednejši in njihovi obrazi so prebledevali ob kriku presenečene hišnice.

Le-ta je pa nadaljevala: — Njegovi možgani! ... ki sem mu jih ocvrla za obed in ki leže na preprogi kraj Froznika z njegovo desertom vred. Vse je razmetano po tleh. Bože moj, kaj neki se je zgodilo?

Pojasnjena dvomnost je pustila tajno nedotaknjeno. Tudi prisotni niso mislili na smeh, ko so zvedeli, da leže v tihi sobi na tleh ocvrti teležji možgani,

ne pa misleči del človeka. Nekaj tragičnega se je bilo gotovo zgodilo v sobi za temi vrati.

— Ta vrata je treba odpreti. Odgovornost prevzamem nase, — je dejal princ.

— Po svojega moža pojdem, — je dejala hišnica. Minilo je nekaj minut v mučni tišini. potem so pa radovednejši zagledali prihajajočega komisionarja Himolita Piu z mehinastim obročkom na telovniku, kakor da nosi Zvezdo velikega križa.

Kimal je z veliko dobrodušno sivoasa glavo in dolgo je zrl na vrata številka 27. Slednjič je pa izjavil, da ni pravega povelja, da bi si belil s tem glavno, da je njegovim najemnikom dano na prosto, da hodijo na izprehod ali na mirno pijejo svoje vino doma in da zato nihče nima pravice motiti njihovega miru.

— Ne ganim se odtod, — je dejal Gairlanca, — dokler se vrata ne odpro. Pojdite po policijskega komisarja, če ne gre drugače. Pravim vam, da prevzamem vso odgovornost.

Njegove odločne besede niso ostale brez uspeha. Dobrodušni Piu se je spomnil, da ima menda še en ključ od vrat številka 27. Ta čas, ko ga je šel iskat, je nekdo izmed radovednejših privedel ključavničarja.

— Ali ste vi komisar? — je vprašal ključavničar princa de Villigena.

— Kaj vas to briga, to je moja stvar, — je odgovoril princ osorno.

Vitrih je zakrpal. Ključavnica se je takoj odprla. Vrata so se odpirala na znotraj. Napol odprta so zadel na oviro.

Prva se je prerinila skozi odprtino Rosalinda.

Toda takoj je odskočila, zakrivila je z rokami in njen obraz je bil tako strahovito spaden od groze, da je dobila njena umetna maska nenadoma izraz globokega človeškega tragičnega ganjaja.

Prestrašeni radovednejši so zdaj oklevali. Prestregli so omedlevajočo Rosalindo.

Tedaj je pa stopil naprej Gilbert. Bled kakor zid se je prerinil skozi napol odprta vrata.

— Na pomoč! Na pomoč! ... Brž po zdravnika. Ta nesrečnej morda še ni mrtev! — je zaklical z glasom, o katerem je mislil, da je krik, ki je pa v resnici malone ugašal, tako da so ga slišali samo najbližje stojiči.

Nered v sobi je bil nepopisen, prizor je bil tem žalostnejši, ker je siromašnost pohištva še bolj stopala v ospredje v njegovi razmetanosti, kakor so se še bolj videli na rdečastih papirnatih petah sledovi, ki jih je bil zapustil tam zob časa.

Toda največja groza ni bila v tem odvratnem nemem licu stvari. Na steni v ozadju je viselo truplo Josea Escalada na močni modri vrvi na žebliju, štrlečem iz zidu. Zadnji utripi agonije so bili skrivili nesrečnej noge in zdelo se je, da je v smrtnem boju plesal kakor pajac, če potegne za vrvice. Njegov obraz je bil strahoten. Bil je zaripel in vijoličast, jezik je visel obeseno iz ust, oči so bile topo razširjene in zdelo se je, da zenice še vedno gledajo z nečloveškim groznim pogledom.

— Prerežite vrv! — je zaklical Gilbert.

Ta predrznež, ta vojščakov potomec, ki mu je bil telesni pogum prirojen, ni mogel premagati slabosti omedlevice pred tem strahotnim prizorom, pred strašnim ozračjem te sobe in v dušici gneči ljudi, ki so se prerivali za njim skozi napol odprta vrata, tako da je malo manjkalo, da ga niso pritisnili ob posteljo in stlačili.

Nepopisen prizor se je odigral zdaj na hodniku, kjer so se počasi zbirali najemniki in sosedi. Zenske so klicale na pomoč, moški so se prepirali o tem, da-li se sme človek dotakniti obesena pred prihodom policijskega komisarja, tudi če bi ga hotel rešiti. Iz ust stare hišnice Piu se je slišalo enolično stokanje in zdelo se je, da je nenadoma zblaznela. Njen mož je bil še nekam hladnokrvn. Zavedajoč se svojega službenega položaja in svojih krepkih pesti je slednjič odrinil ljudi od vrat, da je mogel prodreti v sobo. Njegova prva skrb je bila odpreti okno. Svež zrak je prodrl v sobo, tako da se je dalo vsaj dihati v nji.

To je blagodejno vplivalo na princa. Opomogel si je, vzel iz žepa nož in stopil odločno naprej, da bi prerezal vrv.

— Gospod, — mu je dejal očka Piu, ki se je bil dotaknil otrplih udov, — je že mrzel. Kaj hočete storiti? Pazite! Če hočete doseči vrv, je treba odstraniti to prevrnjeno mizo in pobrati stole. Bolje bi bilo pustiti vse tako kakor je.

— Pod nobenim pogojem! Naša dolžnost je poskusiti vse, da obudimo tega nesrečnej zopet k življenju. To se je že večkrat posrečilo, čeprav je bilo že zelo pozno.

Še ena mariborska prečnica V-Z

Slomškov trg — Gosposka — Jurčičeva — Vetrinjska — Kopališka — Marijina ulica

Maribor, 21. avgusta. Preden zaključimo problem Slovenske ulice — Aleksandrova cesta kot glavne prometne prečnice, se moramo seznaniti še z eno vzporedno tekočo prečnico, ki naj prepreči stari Maribor po njegovi sredini. Pravimo, ki naj prereže, do zdaj namreč te druge (s Korosko cesto) tretje prečnice še ni, medtem ko prva (Slovenska ulica — Aleksandrova cesta) že obstoji in jo je treba le še dovršiti.

Za to novo prečnico se bje boj že dolgo let. Treba je nekaj težjih operacij. Namreč preboj Gosposke ulice od Slomškovega trga, potem preboj Vetrinjske ulice od Jurčičeve ulice in manjši preboj Marijine ulice na Cvetlično ulico. (Podaljšek od tu dalje proti glavnemu kolodvoru, Melju in Zivinskemu trgu tvori zopet problem zase, ki je precej odvisen od vprašanja preložitve glavnega kolodvorja.)

Ker je Slomškov trg že zvezan z Orožovo in Smetanovo ulico, ki se še nedolgo izteka na polje proti Kamnici, bi bila

to za mesto idealna nova prečnica, ki naj bi služila interesom tega središčnega dela mesta. Ali je ta prečnica tudi za vozovni promet res potrebna, to vprašanje pustimo še odprto. Za promet pa je potrebna, to je približno. Če smo prav poučeni, je tega mnenja tudi mestna občina, ki se je v načelu že izrekla za tako imenovano »obokano pasajo« v širini šestih metrov. (Podobnih, a seveda ožjih pasajev je bilo v starem Mariboru v vsakem bloku.)

Dokončna rešitev tega slednje omenjenega vprašanja ni odvisna samo od načelne rešitve nadaljnje obstoja ali preložitve glavnega kolodvorja, ampak tudi — in to začasno še bolj nujno — od regulacije Koroske ceste in s tem v zvezi z napeljavo nove avtomobilske ceste na otok ter podaljškom Smetanove ulice in njenih prečnic v smeri na Kamniško cesto.

Tu pa se dotikamo z našim problemom podaljšanja glavne prometne prečnice: Aleksandrova cesta — Slovenska ulica — Gosposka ulica — Vranova cesta — Orožova cesta na Kamnico. Po prvotni zamisli naj

bi se ta podaljšek na koncu drevoreda odcepil levo preko grabe v smeri na Korosko cesto. Še bolj praktično pa bi bilo, če bi se omenjeni odcepil izvršil že v začetku drevoreda, in sicer pri nekdanji mitnici, ki še danes tam sameva kot spomin na stare čase. Tu že tako pelje široka vozna pot preko polja in zaključuje približno tam, od koder je zamisljen most preko grabe.

Na ta odcep bi se dalo usmeriti tudi Smetanova ulica. In ta zveza z glavno prometno prečnico bi imela velik gospodarski pomen predvsem za živilski trg. Da spada v to prometno zvezo tudi vprašanje avtomobilske ceste Kamnica — Sv. Križ kakor tudi regulacija občinske ceste Maribor — Kamnica — dolina Pesnice, o tem bo treba posebej spregovoriti.

Tako bi bil problem druge odnosno tretje prometne prečnice rešljiv kot kompromis med projektom mestne občine za »obokano pasajo« in interesi, ki hočejo že zdaj na celi črti tudi vozovno prometno cesto.

likega Trgovišča v Hrvatski banovini. Glava je bila odrezana od trupla in je ležala kakih 15 m stran. Ugotovili so, da ne gre za samomor, temveč da je nesrečno najbrž med vožnjo zaspal. Ko se je zbudil in videl, da se vozi v napadni smeri, je skočil z vlaka ter prišel pod kolesa, ki so ga razmesarila.

Hud naliv. Tudi danes je nad Mariborom in okolico močno deževalo, naliv je sledil nalivu. Vmes je tudi treskalo. Tezenska vremenska napoved pravi, da se bo vreme zboljšalo, a bo še nadalje nestanovitno in oblačno.

Policijska vest. Na mesto g. Antona Pukšiča, ki je bil na mesto predčasno upokojenega poveljnika Finžgarja imenovan za poveljnika policijskih straž v Mariboru je bil postavljen pri tukašnjem predstojništvu mestne policije g. Emil Kos, ki je doslej služboval v Ljubljani.

Bojničarji in bolničarke, ki so izvršili teoretični del bolničarskega tečaja pod vodstvom g. dr. H. Velkerja, naj se zaradi praktičnih vaj zgledajo dne 24. tm. od osmih zjutraj v tukašnji splošni bolnici, kjer dobijo nadaljnja navodila.

Iz malega Beograda. V soboto bo v letnem gledališču ruškega Sokola prva ponovitve prelepe narodne igre »Matija Gubec«. Tudi ob tej priliki vozi v Rušo poseben Putnikov vlak, ki odhaja v Rušo ob 19. uri, pa se vrača po končani predstavi v Maribor nazaj. V soboto v naš mal Beograd!

Državna trgovska akademija v Mariboru. Popravni in razredni izpiti se bodo vršili v času od 28. do 31. avgusta. Prošnje za dovoljenje popravnega izpita je treba predložiti zavodnemu ravnatelju do 25. avgusta. Priložiti jim je treba letno spričevalo, kolikovati se morajo z 10 din, razen tega še kolek 10 din za dovoljenje izpita. Dopolnilni izpit opravljajo absolventi dvorazrednih trgovskih šol z završnim izpitom, ko želijo prestopiti v tretji razred trgovske akademije. Prijavit se je ravnateljstvu do 25. t. m. s predpisano prošnjo, kolikovano z 10 din, priložiti pa je še kolek po 20 din za vsak predmet ter spričevalo o završnem izpitu. Vpisovanje dijakov in dijakin vseh štirih letnikov bo 2. in 3. septembra od 8 do 12. V prvi letnik se sprejemajo dijaki in dijakinje, ki so dovršili štiri razrede srednje šole z nižjim tečajnim izpitom ali štiri razrede meščanske šole z završnim izpitom in nimajo na dan vpisa več nego 17 let. Sprejemajo pa se samo dijaki ter dijakinje iz sledečih okrajev: Maribor mesto, Maribor desni breg, Maribor levi breg, Dolnja Lendava, Dravograd, Gornji grad, Ljutomer, Murska Sobota, Ptuj, Slovenj Gradec, ki so nižjo srednjo ali pa meščan-jakinje, ki so nižjo srednjo ali pa meščan-ski šolo dovršili z odličnim ali prav dobrim uspehom in so imeli vzorno vedenje ter želijo vstopiti v I. razred, se morajo javiti osebno v spremstvu staršev dne 26. 28. in 29. avgusta med 8. in 12. uro. Dne 31. avgusta bo na razglasni deski objavljen seznam sprejetih dijakov ter dijakin, ki se morejo definitivno vpisati 1. 2. in 4. septembra. Tedaj bo treba izročiti dodatni kolek 40 din za prijavo, priložiti davčno knjižico in plačati šolnino ter vse druge.

V plohi šiber sta se znašla sodnik Franc Vogrinec in zasebni uradnik Janko Pahernik iz Sv. Lenarta v Slov. goricah, ko sta šla na izprehod v bližino Rače. Nenadoma so odjeknili streli, šibre so se vsule naokoli, k sreči pa sta ostala nepoškodovana. Orožniki so kmalu ubrali pravi smisel sled. Krivca bo doletela primerna kazen.

Konec poletja se razcvetajo — tatvine. Človek, ki nima vpogleda v malomestno kriminaliteto, bi ne verjel, kako bohotno razcvetena je naša mala tatvina. In kakšna! Samo tri zglede enega dne. Pri Mariji Zamut, kuharici v Sodni ulici 2, je stanovalo brezposelno dekle P. M., doma nekje pri Vel. Nedelji. V odsotnosti Zamutove je dekle iz spalne sobe vzelo pleteno kosaro, možki dežnik in ključ od sobe. V predsobi pa je visel sviter, last Marije Zupančič in tudi tega se je poštenjakinja usmili. — Večja, drznjša tatvina je bila pred Delavsko zbornico. Tu se je nahajalo dvokolo solarice Frida Stumpf iz Tomšičeve ulice. Znamka kolesa: NSU, številka 623 106, evd. št. 24591. Vrednost: 1500 din. Kolo je črno pleskano, z navadnim krmilom, sedlo rjavo usnje z dvojnimi peresom. — Še večja pa je tatvina v neki trgovini v Slovenski ulici. Tu je nakupovala Karla Marjeta, učiteljica iz Ormoža. Ko je hotela plačati, zapazila, da ji je izginila ročna torbica, v kateri se je nahajalo poleg drobiža za 20 din tudi 4 bankovci po 100 din in razne druge stvari.

Nad življenjem je obupal Jože Fiškunec iz Minske ulice je za vojašnico Kralja Petra našel nezvestnega mladega človeka. Obvestil je bližnjo stražnico, ki je oddala takojšen prevoz v bolnišnico, kjer so mu izpraznili želodec. Zaužil je neke tablete. Ugotovilo se je, da je to Maks Ritonja iz Studencev. Vzrok je še neznan.

Smrt na prog. Vsega razmesarjenega so našli kakih 400 m od postaje na Pragerskem 34letnega Jurja Krivaka iz Ve-

Iz Ljutomera

— Benčinsko vprašanje. Po dolgih treh tednih smo dobili zopet bencin v naši benčinski prodaji. Razume se, da je medtem propadlo nekaj kuponov benčinskih kart, ki ne morejo biti več izkoriščeni, kar je v škodo lastnikov motornih vozil.

— Gradbena sezona. Gradbena sezona v mestu nam za to leto kaže popolno mrtvilo. Napovedani zdravstveni dom in druge javne ustanove, ki bi se morale po načrtih v tem letu zgraditi, so za sedaj še pri načrtih. Tudi zasebniki niso bili v tem letu kaj podjetni. Tako se pač naše mesto razvija s polzevo hitrostjo. Gotovo je iskati vzrok v težavnih svetovnih prilikah.

— Letošnja pšenica. Letošnja pšenica ne dosega v kvaliteti lanske in predlanske, zrno je drobnejše in po večini zelo mokro. Kupčija s pšenico se ni živahna, ponujajo pa kupci zanjo 2.50 din. Letošnja cena pšenice je mnogo višja od lanske, čeravno je pšenica slabša. Sorazmerno bo tudi cena pšeničnih moki mnogo višja, kar že zdaj povzroča hude skrbi tistim, ki morajo moko kupovati, ker so njihovi prejemniki še vedno isti. Tu prihajajo v poštev predvsem delavske, obrtniške in nameštenske družine.

— Tombole se vrste. V času mlačve je navadno tudi sezona tombol, ker je takrat že nekaj denarja pri hiši, ki ga je dala mlačva. Tako smo imeli nedavno sokolsko tombolo v Križevcih, gasilsko tombolo v Banovcih, Babincih in Strigovi. Ena večjih tombol bo tudi sokolska tombola v Strigovi, ki bo 1. septembra.

— Konjske dirke. Jesenske konjske dirke bodo letos 8. septembra na dirkališču na Cvenu. Propozicije dirk bodo v kratkem objavljene v našem listu.

— Krompir gnije. Stalno deževje dela na krompirju že sedaj veliko škodo, ker krompir ne prenese stalne vlage in že močno gnije. Splošno se ceni, da je letošnja krompirja v zemlji segnilo že do 10 odstotkov, kar je zelo mnogo, če računamo, da bo krompir ostal še en mesec v zemlji.

— Kopalna sezona je prekinjena. Kopalna sezona je že delj časa prekinjena zaradi stalnega deževja in hladnega vremena. Tako so minile tudi prijetne ure kopalec, ki so v poletnem času uživali lepo tople Mure in njenih prirodnih kopalšč. Kopalci ne pomnijo, da bi jim bilo vreme tako malo naklonjeno kakor letos, upajo pa še vedno, da bo avgust popravil to, kar je bilo izgubljeno.

— Sadna trgovina se začne. Danes je bil natovoren prvi vagon jabolč, ki so jih največ pripeljali iz Prekmurja, zelo malo je bilo jabolč iz naših vasi.

Iz Celja

— e Plačate banovinsko davščino za orožne liste. Predstojništvo mestne policije v Celju ponovno opozarja vse lastnike orožnih listov in posestnikov dovoljenj s tukašnjega področja, da morajo plačati banovinsko davščino na orožje najkasneje do konca septembra t. l. Davščina se plača na policijski soba št. 37. Proti vsem, ki ne bodo do tedaj plačali davščine, se bo postopalo po zakonu.

— e Kolesar prevrnil motokikista. Ko se je peljal v soboto 4letni posestnik in mlinar Ivan Likar iz Hrenove 19 pri Novi cerkvi proti Teharju s svojim motornim kolesom, mu je prišel nasproti neznan kolesar ter se zaletel vanj, da je padel z motorja. Pri padcu si je Likar zlomil desno ključnico.

Torišče plemenitih src

Vzorno človekoljubno delo RK v Brezju — Prve uniforme RK ob meji

Maribor, 21. avgusta. Brezje, majhna kmečko delavska naselbina v okolici Maribora s lično Marijino cerkvico, šolo in stoletno lipo je vsaj enkrat v letu 15. avgusta ob priliki žegnjanja privlačna točka številnih romarjev od blizu in daleč zlasti mladine obojega spola, da imajo razni kramarji pri stojnicah vedno polne roke dela s prodajo spominčkov, na dober račun pridejo medijarji in slaščičarji in seveda gostilničarji, ki uredijo senčnate lope, imetniki vrtjakov in strelišč in kočno berači, ki imajo najboljši dan v letu. Tudi ti slednji postanejo proti večeru »prešerni« in stresejo z rokava: Gospod vrzite dinar v klobuk, da bo večji kup. Pa jim privoščiš prešernost in dinar. Več let zaporedoma hodim ob tej priliki semkaj s svojo družino. Letos pa sem bil presenečen. V gneči, kjer sem pazil na svoje in tuje noge radi kurjih očes, so se prerivala lepo uniformirana brhake dekleta v novih ličnih krojih Rdečega križa in zbirala prostovoljne prispevke. Bile so povsod, kjer sem pasel radovednost: pri stojnicah, medijarjih, v točilnicah med gosti in vrtljakih. Povsod so se prerivala in pripenjale odkupljene značke. Menda ni bilo vsaj moškega, ki bi ne odinil odkupnine.

To plemenito delo ob priliki, ko druga dekleta mislijo le na sebe in iščejo zabavo, mi je dalo povod, da sem se bližje seznanil z delovanjem društva Rdečega križa pri Devici Mariji v Brezju. V gneči sem se seznanil s predsednikom g. Škerbičem Avgustom, ki mi je nekaj dni po prošnji podal sledeče podatke, ki so vredni, da jih ve ceniti tudi širša javnost, saj so nepobiten dokaz, da je tudi društveno delo na deželi mogoče in tudi uspešno, če se le najde pravo torišče. Ustanovitelj in pred-

sednik društva Rdečega križa pravi sledeče:

Brezje ni kmetijska, temveč predvsem delavska naselbina. Zgodi se mnogo nesreč, pomoč je nujna. Telefona za poklic rešilnega oddelka iz mesta ni, zdravnik je daleč, tudi konj za hiter prevoz k zdravniku ali v bolnico največkrat ni na razpolago ali jih je zelo težko dobiti. Ker je pač pri vsaki nesreči prva pomoč najvažnejša, sem ustanovil s svojimi sodelavci g. Cepom, Uršičem, Krumplohom, Pottjom in še drugimi občani RK. Pri ustanovitvi novembra 1938 je izdatno podprla naše stremljenje občina Pobrežje in glavni odbor. Na srečo smo našli uvidenja pri občanin, neumorno zbirali prispevek, prirejali tečaje, položilo je trideset članov samarijanski izpit med njimi 8 žensk, od katerih je pet poročenih. Že v prvem letu smo nabavili rešilni avto, ki je napravil doslej najširše prevoze. Skupno s kr. šol. odborom smo priredili revni šolski deči božično, nudili prvo pomoč šeststo ljudem s tem, da smo jim prevezali rane. Sedaj je naš odbor čimprej kupiti zemljišče in sezidati dom Rdečega križa, v katerem bo poleg predpisanih oddelkov in pisarne velika dvorana za tečaje in prireditve, garaža in stanovanja hišnika, službovalnega člena in telefon. Da bo pa ta zamisel že v kratkem uresničena, pa je treba delati, kar pa je le mogoče v najlepši slogi in dobri sodelavci in s podporo javnosti.

Naj bi bil uspeh plemenitega dela, ki ga je v tej kratki še ne dveletni dobi obstoja izvršil Rdeči križ pri Devici Mariji v Brezju, društvom z raznimi cilji, zlasti v večjih krajih in z ugodnejšimi krajevnimi prilikami za vzgled in vzpodbudo, pa je članek dosegel svoj pravi namen. F. Z.

Najstarejša priča Tomšičeve smrti

K 100 letnici dr. Josipa Urbaczka — Najstarejši zdravnik v Jugoslaviji

Maribor, 22. avgusta. Jutri, 23. avgusta obhaja v Mariboru pod zvemim in ljubečim varstvom svoje hčere stoletnico rojstva sanitetni konsulent dr. Josip Urbacek, dolgoletni železniški, mestni in šef-zdravnik ter soustanovitelj reševalnega oddelka mariborske požarne brambe.

Tudi »Slovenski Narod« ima povod, da se visoko častiljivega stoletnika še posebej spominja. Zato, da smo prepoznali, da je bil dr. Urbacek eden tistih štirih zdravnikov, ki so 26. maja 1871 nenadoma umrlega prvega urednika »Slov. Naroda« Antona Tomšiča zaradi še danes obstoječih raznih sumničenj o vzroku njegove smrti, po oblastnih odredbi raztelesili. Ko so Tomšiča po 70 letih iz njegovega »večnega« groba izkopali, se je našla še popolnoma ohranjena lobanja, toda sredi čela presekanja, ozir. preboljena. Iz danes že zelo razredčenih vrst še živih prič tega dogodka se čuje mnenje, da je ta presekanja bila Urbaczko delo. Pokrenjeno je, da se ta domneva ugotovi in obenem doznajo tudi imena ostalih treh zdravnikov. To so stvari, ki so zdaj zaradi premestitve Tomšičevega spomenika na muzejsko dvorišče, postale zopet sodobne.

Stoletni slavljenec je bil rojen v Brnu

in je prišel še kot mlad zdravnik in skoro istočasno v Maribor kakor pokojni Anton Tomšič. L. 1869 je prevzel mesto železničarskega zdravnika ter na tem mestu vztrajal do prevrata. Eno leto po Tomšičevi smrti je postal tudi mestni zdravnik. Istega leta je postal tudi zdravnik mestne požarne brambe, v kateri je leta 1908 največ pripomogel k ustanovitvi rešilnega oddelka, kateremu je v svoji lastnosti in skrajno požrtvovalno načeloval do l. 1923, a sodeloval kljub svoji visoki starosti še do l. 1936. Njegove posebne zasluge pa segajo v dobo vojne, v kateri se je obenem v službi Rdečega križa žrtvoval, če je bilo potrebno, kar po več noči zaporedoma. (Prevoz ranjenih in bolnih vojakov s kolodvorov v mariborske bolnice in obratno je znanal 100.923.)

Do nastopa 99. rojstnega leta smo slavljenca ob ugodnem vremenu še videli na ulici, kjer je rad skušal izmuzniti se nadzorstvu spremljajoče ga hčere. Hotel je svetu pokazati, da še stoji na svojih nogah. To leto pa ga je vključilo na dom v Slov. ulici 7, kjer vsak dan redno obiskuje svojo ordinacijsko sobo — seveda brez pacientov.

Naj še nadalje v miru uživa svoje visoko in zasluženo slavo!

Mariborske in okoliške novice

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden lekarna P. Albaneža pri Sv. Antonu, Frankopanova ul. 18, telef. 27-01, in lekarna M. Kóniga pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti št. 1, tel. 21-79.

— Nov grob. V Slovenski ulici 40 je umrla zasebnica Terezija Hraštnik, stara 85 let. Zalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

— Mariborske športne novice. Nogometno moštvo ISSK Maribora pojde v nedeljo v D. Lendavo, kjer se bo preizkusilo z moštvo tamošnjega SK Lendave.

— Trdka Bata ni kupila hiše. Pred tedni so časopisi poročali, da je trdka Bata kupila na Aleksandrovi cesti hišo ge. Fani Tomšič, ki je bila svojčas last trgovca Šostariča. Listi so tudi navajali kupnino v znesku 3.5 milijonov din. Ali se je trdka pogajala s posestnikom Tomšič za nakup hiše ali ne, nam ni znano, dejstvo pa je, da trdka Bata hiše ni kupila, ampak je vzela le v najem nekaj trgovskih lokalov v pritličju in je zaradi tega do sedanja lastnica ga. Fani Tomšič, posestnica na Vrhniki, dosedanjim najemnikom, trgovcem in obrtnikom odpovedala lokale za jesen. Nekaj lokalov je bilo te dni že tudi izpraznjenih in so začeli z zidarskimi preureditvami, da se bo mogla trdka Bata, ki se doslej skupno z g. Fuchsom pravda radi izselitve iz dosedanjih prostorov, z nastopom jeseni vseliti v hišo ge. Tomšič. Predmetno hišo je kupila ga. Tomšič leta 1932 od Mestne hranilnice za 2 mi-

lijona 400.000 dinarjev in je zanimivo, da ima v prvem nadstropju že par mesecev prazno stanovanje z 10 sobami. Najemnikov, ki bi plačevali mesečno najmanj 2500 din torej očitno mesto Maribor nima. (Del. polit.)

— Iz Studencev. V velikem številu so se udeležili pogrebu pogreba nenadno umrlih vrlih ter požrtvovalnih gasilcev pok. Avgusta Pezdika in Ljudevita Majheniča. Prišli so poleg studenških gasilcev tudi zastopniki gasilskih edinic z drugih krajev s področja gasilske župe Maribor desni breg. V mrtvaški sprevod so se vrstili poleg množice Studencev zastopniki ruških, bistriških, radvanjskih, pekrskih, mariborskih, pobreških, kamniških in železniških gasilcev. Prisrčne poslovilne besede sta spregovorila studenški župan in predsednik studenške gasilske čete g. Alojzij Kaloh in starešina gasilske župe Maribor desni breg g. J. Klemenčič. Očrta sta požrtvovalno delo obeh zaslužnih gasilcev. V poslednje slovo so jima zapeli pevci studenške »Enakosti« pod vodstvom zborovodje g. Plevanca pretresljivo žalostinki. Nesebičnima gasilcema čast in slavo!

— Okrščena dijakinja. Dijakinja Miri Stumfovi so odpejali izpred tukašnje Delavske zbornice kolo znamke NSU z evidenčno štev. 245091.

— Zasebni namočenci so imeli v Celju svojo konferenco, ki jo je sklicala Z.P.N.J. za Slovenijo. Konferenco je otvoril in vodil g. Petejan, ki je podal poročilo o dose-

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekladi, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

MREŽE
za postelje dobite najceneje v Komenskega ul. 34. Zaloga pos. stalnih žičnih vložkov. 1930

FOTO-AMATERJEM
razvija, kopira povečava fotografije Mancini, Ljubljana-Vič. 1765

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PRODAM
ker odpotujem, hišo: 2 sobi, kuhinja, shramba, klet, neusahljiv studenev in gospodarsko poslopje, vrt, dvorišče, rodovito njivo, vse v enem kosu, 10 minut od mesta Brežice. Marija Ošina, Brežice, Zakot 25 1959

Grafolog
F.T. KARMAH
V LJUBLJANI
OBISKE SPREJEMA
OD 9-12, 3-7 URE
V HOTELU „SOČA“
SY. DETRA CESTA

Uporaba ULTRA-OLIA-NIVEA

izključuje sončne opekline!

Sonce lahko uživate, dokler se vam ljubi. Zakaj ULTRA-OLJE-NIVEA vsrka opekline povzročujoče sončne žarke in propuša le tiste, ki povzročajo porjavitev. Razen tega porjavite hitro in lepo enakomerno.

ULTRA-olje-Nivea deluje tako

kratkotrajne opekline povzročujoče sončne žarke zadržuje dolgotrajne (porjavitev povzročujoče) sončne žarke pa propuša.

POHISTVO
po naročilu najceneje, vsakovrstni stoli, politiram oprave, vsa popravila najceneje pri: ZORMAN, Breg 14. 1905

SLUŽBE
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

MLAD MEHANIK
trezen in pošten išče primerne zaposlitve. Gre tudi kot sovač. Nastopi takoj. Spendi, Rače 36 pri Mariboru. 1958

ŽIVALI
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

LOVSKEGA PSA
braka, starega 3 leta, izredno dobrega za lov, radi opustitve lova prodam. Tešar Anton, Dol. Logatec 143. 1952

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narodu« ki so najcenejši!

Makulturni papir
prodaja
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 5

Gospodinjska šola za gostinske gospodinje

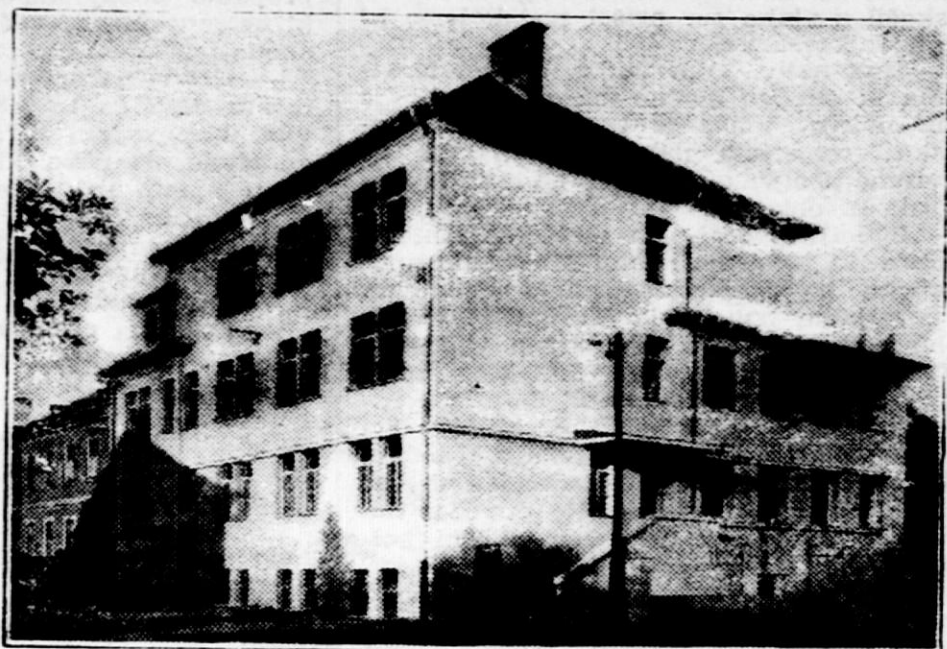
je letos z lepim uspehom zaključila peto šolsko leto

Gospodinjska šola za gostinske gospodinje (Privoz št. 11 v Ljubljani) je končala peto šolsko leto. Učni uspehi so bili minulo leto prav zadovoljivi: izmed 15 učenek je dobilo — ob strogem redovanju — štiri odlično, sedem prav dobro oceno, ena učenka ni bila redovana.

Dasiravno je šola namenjena v prvi vrsti hčeram iz gostinskih krogov, jo že iz početka posejajo tudi dekleta drugih stanov. V tem letu je bilo 9 gojenk, ki so hčerke imajo gostinskih in restavracijskih bratov, 4 posetnikov, ena privatnega nameščenca in ena industrijalca.

Ob zaključku slovesnosti so izrazile učence svojim učiteljicam iskreno hvaležnost, ker so se zavedale, da so v primeroma kratki učni dobi — 10 mesecev — mnogo in vsestransko pridobile na izobrazbi. Imajo sedaj solidno in temeljito podlago za pripravljanje finišnih in preprošnih jedi. Domača, srbska in dunajska kuhinja so se tekom leta lepo vrstile. Srbska kuhinja, ki je zelo okusna — četudi dražja — se je Slovincem že tako priljubila, da jo morajo učenke te šole tudi poznati. Dunajska, ki slovi po celumsvetu, jim je postala kar domača. Krajske specialitete, kakor so žgance, štruklji, zelje, potice itd., znajo izvrstno pripraviti. Vadijo se k kuhinji za velike množine, a tudi za dve ali eno osebo, za razvijanje in bolne želodce in za zdravje, ki so zadovoljni s preprosto hrano. Pripravljene so torej za sedem tistih in 7 suhih let.

Izmed vseh predmetov zanima dekleta navadno najbolj kuha. Toda šola polaga veliko važnost na to, da se nauče tudi lepo in priklupno postrežiti. Koliko so se že tuji in domačini pritoževali radi neprimernih postrežbe. Naša dekleta strežejo najprej skupen obed, navaden in boljši z gosti, ki se jih povabi vsak četrtek proti

maži odškodnini za obed. Takrat okrase mizo času primerno ter strežejo tudi vino in slatino, črno ali turško kavo. Pozneje se uče vzorno streči s porcijami tako, kakor je treba streči v gostilni in letoviščarjem, mali družbi 3—4 oseb. V drugem polletju vadijo tudi strežbo navadnega in popolnega zajtrka, predjuznika in skupne popoldanske južine — vse z navodili strokovnjaka, restavraterja, g. M. Kraba.

Veliko vaje si pridobe v praktičnem gospodinjstvu: ob sredah in sobotah nakupujejo na trgu pod vodstvom izkušene gospodinje, proti koncu šolskega leta pa tudi že same; po obedu so skoraj vse zaposlene v kuhinji in pomivalnici, druge pospravljajo obednico, perejo in likajo. Perilo za šolo in internat se pere vsak teden in sicer pereta dve učenki in gospodinjska pomočnica; perilo zakrpa in zašije tretja gojenka. Dekleta pospravljajo same spalnice, opravljajo sobotna gospodinjska dela v celi hiši, obdelujejo tudi mali zelenjadni vrt in se jim zateje ob takim delu neželjski padelec prileže, ki ga tudi zaslužijo. Da se morajo med tednom res pridno zavrteti, bo vsak priznal, ako mu povemo, da je imela šola in internat za 20 oseb eno samo gospodinjsko pomočnico. Absolutno rade priznavajo, da se niso lahko privdale bolj težkemu gospodinjskemu delu, zlasti oni, ki niso bile tega vajene

doma. Razvajenke, ki nočejo vsega delati, pa upraviteljstvo po kratkem času odslovi, ker bi kvarno vplivale na gojenke.

Teoretični predmeti, ki se tesno naslanjajo na praktično gospodinjsko delo in ga vsestransko osvetljujejo, so: nauk o prehrani in živilih, gospodinjstvo; kletarstvo, mlekarstvo, zelenjadarstvo; računstvo s kalkulacijo, poslovno spise, knjigovodstvo za navadno gospodinjstvo in za gostinske obrate; postrežba gostov doma in v gostinskem obratu. Tudi nemščina se poučuje v dveh oddelkih, za začetnike seveda posebej. O zdravstvu in negi dojenčkov predava zdravnica, praktične vaje pa imajo gojenke v »Domu kraljice Marije«.

Šola je združena z internatom, ki ga vodi ljubezna upraviteljica, katere prav materinsko skrb za mlada dekleta, jim daje navete za življenje, lepo vedenje in samozavestno nastopanje v družbi. Ker ima mnogo smisla za težnje in želje mladine in dovolj humorja, je življenje v našem internatu prav razgibano.

II.

Iz skromnih začetkov se je gospodinjska šola na Privozu razvila v teku petih let v vseh krogih priznano praktično in ne drago strokovno šolo. Zato opozarjamo nanjo starše, ki bi radi vpisali svoje hčere v to šolo, a jih morda moti naslov »za gostinske gospodinje« in mislijo, da ne sprejemajo drugih kakor dekleta iz gostinskih krogov, ali pa celo mislijo, da kuhamo pri nas le gulaš, vampe, jetra itd. Res je šola namenjena v prvi vrsti bodočim gospodinjam, ki bodo vodile gostinske obrate v manjših letoviščih ali onim, ki bodo iskale take službe, ker nas je vodila ob ustanovitvi predvsem želja, da se sčasoma s to strokovno šolo vsestransko izboljšajo naša slovenska gostišča. Ker pa je letos tudi v manjših letoviščih slaba sezona in vsa mesta morda ne bodo zasedena od gostinskih hčera ali nevest, vabimo dekleta vseh stanov, saj bo pridobljeno znanje vsaka pozneje uporabila po svojih razmerah, ker je osnova za gospodinjstvo vedno ista.

Šola začne 1. oktobra. Vse informacije in prospekt daje iz prijaznosti v avgustu pisarna »Združenje gostinskih podjetij« v Ljubljani, Aleksandrova 2-I. Vpisovanje bo v septembru vsako sredo in soboto med 10. in 12. uro na Privozu št. 11.

Največje letalo sveta

tehta 40.000 kg in leta kljub vojni med Ameriko in Evropo

V nekem portugalskem pristanišču se spušta ob dočlenem času na morje ogromen hidroplan, največje letalo sveta »Boeing 314«. Ni se dolgo tega, ko so veljale ladje za najzanesljivejšo zvezo med Ameriko in Evropo. Zdaj je prevzelo to vlogo letalo, ki mu ne morejo do živega niti podmornice. Že nad leto dni je v službi ameriške zrakoplovne družbe Pan American Airways letalo »Clipper Boeing 314«. Kakor rečeno, je največje letalo sveta in v njem je prostora za največ potnikov in tovora, kar jih more nositi letalo preko Atlantika in Pacifika.

Dve leti so gradili to orjaško letalo, potlej so ga pa temeljito preizkusili v dviganju, letanju in spuščanju. Šele ko so letalo tudi temeljito pregledali, je dobilo dovoljenje, da sme letati čez ocean. V Ameriki nameravajo zgraditi še pet takih zračnih orjakov. Tudi posadko so zelo skrbno izbrali. Orjaško letalo tehta 40.000 kg, zgrajeno je v dveh nadstropjih, ki sta zvezani med seboj s stopnicami. V letalu je 18 prostorov, razen tega pa še štirje prostori za motorje, v katere se pride skozi krila. Letalo je dolgo 30 in 8,50 m. Čez krila je široko 48 m. Čez dan ima v njem prostora 74 potnikov, ponoči pa 40, kajti potniki v letalu lahko tudi spe. Posadka

šteje osem moških. Razen potnikov lahko vzame letalo s seboj 5000 kg pošte in ekspreznega blaga. S 40 potniki znaša akcijski radij 6000 km, največja hitrost pa okrog 300 km na uro.

Širina tega zračnega orjaka je enaka celemu bloku hiš, njegov trup pa hiši, ki ima pet sob. Bencina nosi s seboj toliko, da bi lahko srednji avto prevozil z njim dva in polkrat pot okrog sveta. Letalo ima štiri motorje, ki razvijajo dvakrat toliko energije kakor moderna ogromna lokomotiva. Dva motorja zadostujeta, da držita letalo v zraku. Dva motorja se lahko med poletom pokvarita, pa vendar doseže letalo svoj cilj. Orjaško letalo je izdelano iz 50 tisoč sestavnih delov. Električni vodi v njem so dolgi 18 km. Potniški prostori so razdeljeni v kabine po 10 mest. V sredini je večji prostor, ki služi za obednico. V kabinah so udobni naslanjači, ki se ponoči spremenijo v postelje. Garderobe za gospode in dame so zelo prostorne, v njih je hladna in topla voda, zrcala, naslanjači in druge udobnosti kakor na velikem oceanskem parniku. Vse potniški krov in poveljska kabina sta dobro izolirana od hrupa motorjev, tako da ga potniki niti ne slišijo. Letalo je zgrajeno iz kovine in ima aerodinamično obliko.

Lev Trocki žrtev atentata

Kratek življenjepis izgnanega prvaka boljševiške revolucije v Rusiji

Že večeraj smo kratko poročali o atentatu na prvaka ruske boljševiške revolucije Leva Trockega. Francoski komunist Jacques Monard ga je v Mexico City napadel in pobil s kladivom. Po najnovejših vesteh je Trocki posledicam napada podlegel.

Leib Bronstein, kakor se je Trocki prvotno pisal, je bil rojen 25. oktobra 1879 kot sin židovskega veleposrednika v neki vasi pri Nikolajevu na Ukrajini. Po dovršeni srednji šoli v Odesi in Nikolajevu se je leta 1896 začel ogrevati za revolucionarne ideje in posegati v politično življenje. Dve leti pozneje je bil kot član tajne revolucionarne organizacije aretiran in izgnan v

Sibirijo, kjer si je leta 1902 prvič nadel ime Trocki. S ponarejenimi dokumenti je pobegnil preko Galicije na Dunaj, pozneje pa v Pariz, kjer se je poročil s študentko Sedovo. Pozneje se je vrnil v Rusijo, kjer so ga pa znova aretirali in izgnali v Sibirijo. Toda zopet je pobegnil in se naselil na Dunaju.

V začetku svetovne vojne je krenil v Pariz. Toda francoske oblasti so ga zaradi revolucionarnega delovanja izgnale. Ker ga niti v Švici niti v Španiji niso hoteli sprejeti, je odpotoval v Ameriko. Po padcu carizma se je v marcu 1917 hotel vrniti v domovino. Toda Angleži so se bali za svoje interese v Rusiji in so ga internirali. Slednjič se je pa vrnil v Rusijo in pomagal Leninu strmoglaviti v novembru 1917 meščansko revolucionarno vladno Kerenskoga. Postal je ljudski komisar za zunanje zadeve, in kot tak je začel mirovna pogajanja z Nemčijo. Z Leninovo politiko pa Trocki ni bil zadovoljen. Okrog sebe je zbral skupino revolucionarnih prvakov, med njimi Kamenova, Zinovjeva, Petakova in Sokolnikova. Leta 1928 je bil izključen iz ruske komunistične stranke in izgnan na mejo Turkestana in Kitajske. Zaradi protirevolucionarnega delovanja je bil leta 1929 izgnan v Turčijo. Prišlo se je njegovo burno življenje v izgnanstvu. Povsod so se ga oblasti otepile, iz vsake države, kamor se je zatekel, so ga končno izgnali in tako ga je slednjič zanesla usoda v Mehiko, kjer je zaključil svojo burno življenjsko pot.

Trocki si je pa vendar pridobil za rusko boljševiško revolucijo mnogo zaslug, zlasti na polju organizacije rdeče armade. Bil je eden najenergičnejših boljševiških prvakov. Toda nemirna kri mu ni dala miru. Hodil je svoja pota, sanjal neprestano o svetovni socialni revoluciji in te sanje so ga napotile, da se je idejno ločil od oficelnega vodstva ruske komunistične stranke in sovjetske Rusije. Zato tudi nikjer ni bil dobrodošel, povsod, kamor se je zatekel, so mu na pritisk sovjetskega diplomatskega zastopstva namigili, naj čimprej izide drugam. Bil je pravi Ahasver naših dni in kakor mnogi njegovi idejni somišljeniki iz vrst boljševiških prvakov, je tudi on umrl tragične smrti, samo s to razliko, da je postal žrtev atentata daleč od svoje domovine.

NESPORAZUM

— Gospodična Olga ali je res, da tekne poljub brez krivke kakor itače brez soli?
— Gospod Rudolf, jaz nisem še nikoli...
— Toda gospodična!
... jedla jajca brez soli.

V SOLI

— Gospod učitelj ali žive na luni tudi ljudje?
— Da, kakor na zemlji.
— No, to mora biti tam gneča ob prvem ali zadnjem kraju.

Zadnja pot 81 letnega berača — na vrv

Javna obtožba naših žalostnih socialnih razmer

Maribor, 21. avgusta
V Mariboru vidimo v zadnjem času tudi po najbolj prometnih ulicah čedalje več pokvečenih in v cunjje oblečenih postav, ki so le še po obrazu deloma podobne — človeku, po božji podobi ustvarjenemu. Izmed sto ljudi, ki gredo mimo, se komaj eden ozre se s pomilovanjem, devet z nevoljo, da se kaj takega sploh pusti na ulico, a vseh 90 drugih gre tako s prezirnim mimom, kot bi tako revišče sploh ne eksistiralo na tem svetu. Naknadno opozorjeni pravijo, da vsa ta beračija spada na — deželo, tam se za silo že se kako preživi. Po skednjih, v hlevih ali kjerkoli pod kakšno streho se lahko spi, za preživetje se dobi skoro pri vsaki hiši. Kadar in koder je dovolj sadja, je tudi samo to dobro za take nebdijihreba.

Na tem površnem primeru imamo glavne temelje največjega socialnega problema. Preskrba onemoglih — torej javna oskrbnišnica!

Kako je s takimi reveži tudi, oziroma baš na deželi, to ve le tisti, ki se ni pozabil, da je od tam doma in ki v tem pogledu (glede preskrbe revežev) še danes na deželi srečuje tiste zgleda kakor jih je videl pred pol stoletjem. Medtem je bil tudi pri nas izdan dobro izdelan zakon o preskrbi javnih revežev, o zgradnjah oskrbnišnic in sličnih ustanov pri vsaki občini in kjer to ni izvedljivo, v vsakem okraju, kjer se v ta namen združi več krajevnih občin.

Toda, kako je z vsem tem v resnici, naj pove izmed tistih, tale posebno žalosten primer iz najnovejšega časa.

Dne 19. t. m. je hčerka župana Napotnika v Topolšici v Slov. Gradcu zapazila na očetovem kozolcu na vrvi viseti neznanca. Vsa prestrašena je poklicala očeta, ki je takoj prišel pogledat. Že sam je sprevidel, da tu ni nobene pomoči več; smrt je morala že davno prej nastopiti. To

je dognal kmalu nato pozvani sodni svet. V obsešču so spoznali 81 let starega berača Franca Kotnika, rojenega v Belih Vodah, pristojnega baš v to občino, kjer si je sam poiskal svoj konec. Pouskal si ga je, ker se je bolehen in sam sebi nadležen že naveličal človeka pomilujočega beračenja od hiše do hiše. In obupal je tudi nad dolžnostjo svojih dveh otrok. Pri njem so namreč našli naslov njegovega sina in hčere Marice. Kakor vse kaže, sta oba pozabila na svojega očeta.

Poleg tega naslova so pri pokoniku našli delavsko knjižico in ker je bil pobožen, tudi rožni venec.

Banovinski zdravnik dr. Korun iz Šoštanja je ugotovil, da je revež umrl od skrajne obupanosti — torej da ne gre za kak zločin. Pokopali so ga danes, 21. avgusta v Šoštanju.

Koliko Kotnikov iz Topolšice imamo še v dravski banovini, kjer že davno ne bi smelo biti niti enega več!

Vichy

Svetovno znano letovišče mesto Vichy, ležeče kakih 50 km od Clermont Ferranda, je četrto mesto, v katerem se je nastanila francoska vlada po odhodu iz Pariza. Ko je maršal Petain s svojimi ministri in ogromnim štabom uradnikov ministrstev in centralnih uradov zapustil Bordeaux in se preselil v Clermont Ferrand, na križišču važnih železnic Paris—Lyon in Bordeaux—Nimes se je kmalu pokazalo, da bo tudi to mesto neprimerno, ker nima primernih poslopj za poedina ministrstva. Vichy šteje komaj 25.000 prebivalcev. Clermont Ferrand na nad 100.000. Zato se je Petainova vlada odločila za bližnji Vichy, kjer je dovolj velikih poslopj, saj o tuiskem prometu in o letoviščarjih letos v Franciji niti govora ni.

Vichy leži sredi slikovite pokrajine. Neke je bilo to industrijsko mesto, kjer

ne pa misleči del človeka. Nekaj tragičnega se je bilo gotovo zgodilo v sobi za temi vrati.

— Ta vrata je treba odpreti. Odgovornost prevzamem nase, — je dejal princ.

— Po svojega moža pojdem, — je dejala hišnica. Minilo je nekaj minut v mučni tišini, potem so pa radovedneži zagledali prihajajočega komisnarja Hippolita Piu z medenastim obročkom na telovniku, kakor da nosi Zvezdo velikega križa.

Kimal je z veliko dobrodušno sivo lasa glavo in dolgo je zrl na vrata številka 27. Slednjič je pa izjavil, da ni pravega povelja, da bi si belil s tem glavno, da je njegovim najemnikom dano na prosto, da hodijo na izprehod ali na mirno pijejo svoje vino doma in da zato nihče nima pravice motiti njihovega miru.

— Ne ganim se odtod, — je dejal Gairlance, — dokler se vrata ne odpro. Pojdite po policijskega komisarja, če ne gre drugače. Pravim vam, da prevzamam vso odgovornost.

Njegove odločne besede niso ostale brez uspeha. Dobrodušni Piu se je spomnil, da ima menda še en ključ od vrat številka 27. Ta čas, ko ga je šel iskat, je nekdo izmed radovednežev privedel ključavničarja.

— Ali ste vi komisar? — je vprašal ključavničar princa de Villingena.

— Kaj vas to briga, to je moja stvar, — je odgovoril princ osorno.

Vitrih je zaškril. Ključavnica se je takoj odprla. Vrata so se odpirala na znotraj. Napol odprta so zadela na oviro.

je bilo nekaj železnih. Slovelo je na že takrat po svojih znamenitih kopelih in gorskih vrelcih. Le te so spoznali Rimljani, v srednjem veku je pa zapadlo to zdravilišče pozabi. Vichy-les-Bains je drugič odkrila vrstnica Ludvika XIV. Madame de Sevigne, ki se je tu zdravila, in opisala Vichy v svojih slovesnih pismih. V zadnjih 200 letih se je razvil Vichy v eno prvih francoskih zdraviliških in letoviških mest. Njegova slava je šla do vsem svetu.

Tega pa niso povzročili samo radioaktivni in gorski vrelci, temveč v prvi vrsti spretna politika zdraviliške uprave, ki je napravila s krasnimi poslopji in splošno modernizacijo iz Vichyja središče bogatih snobov iz vseh krajev sveta. Kakih 12 ogromnih zdraviliških domov, mnogo modernih hotelov, penzionov in kazin, skozi katere je šlo vsako leto blizu 200.000 gostov, zavzema zdaj za svoje potrebe francoska vlada. Le tako je bilo mogoče zadržati v enem mestu vse centralne urade, ki jih potrebuje vlada za upravljanje nezasedenega ozemlja.

Zahvala.

Vsem, ki ste nam lajšali gorje ob izgubi našega ata, gospoda

Josipa Pretnarja

naša prisrčna zahvala.

Maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi sv. Franciška v šiški v petek, dne 23. avgusta 1940 ob ½ 7. uri zjutraj.

LJUBLJANA, dne 19. avgusta 1940

žalujoči sinovi
in ostalo sorodstvo

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

170

— Kaj pa je?... Jaz nisem videla nič tako stranskega, — je vzkliznila Rosalinda in se brž znova sklonila k luknjici v ključavnici.

— Njegovi možgani... Njegovi možgani! — je tarnala starika.

Gairlance je spreletel mraz. Pozneje navzlic resnični grozi, ki ga je pri tem obšla, se ni mogel spomniti na žalostno komičnost tega vzkliza, ne da bi mu zadrževali živci.

Vrata so se odpirala. Prihajali so radovedneži in njihovi obrazi so prebledevali ob kriku presenečene hišnice.

Le-ta je pa nadaljevala: — Njegovi možgani!... ki sem mu jih ocvrla za obed in ki leže na preprogi kraj Kroznika z njegovim desertom vred. Vse je razmetano po tleh. Bože moj, kaj neki se je zgodilo?

Pojasnjena dvoumnost je pustila tajno nedotaknjeno. Tudi prisotni niso mislili na smeh, ko so zvedeli, da leže v tihni sobi na tleh ocvrti možgani,

Prva se je prerinila skozi odprtino Rosalinda.

Toda takoj je odskočila, zakrčila je z rokami in njen obraz je bil tako strahovito spačen od groze, da je dobila njena umetna maska nenadoma izraz globokega človeškega tragičnega ganotja.

Prestrašeni radovedneži so zdaj oklevali. Prestregli so omedlevajočo Rosalindo.

Tedaj je pa stopil naprej Gilbert. Bled kakor zid se je prerinil skozi napol odprta vrata.

— Na pomoč! Na pomoč!... Brž po zdravnikarja. Ta nesrečnež morda še ni mrtev! — je zaklical z glasom, o katerem je mislil, da je krik, ki je pa v resnici malone ugašal, tako da so ga slišali samo najbližje stoječi.

Nered v sobi je bil nepopisen, prizor je bil tem žalostnejši, ker je siromasno pohištva še bolj stopala v ospredje v njegovi razmetanosti, kakor so se še bolj videli na rdečastih papirnatih tapetah sledovi, ki jih je bil zapustil tam zob časa.

Toda največja groza ni bila v tem odvratnem nemem licu stvari. Na steni v ozadju je viselo truplo Josea Escalada na močni modri vrvi na žeblju, štrlečem iz zidu. Zadnji utripi agonije so bili skrivili nesrečnežu noge in zdelo se je, da je v smrtnem boju plesal kakor pajac, če potegne za vrvice. Njegov obraz je bil strahoten. Bil je zaripel in vijoličast, jezik je visel obešenju iz ust, oči so bile topo razširjene in zdelo se je, da zenice še vedno gledajo z nečloveškim groznim pogledom.

— Prerežite vrv! — je zaklical Gilbert.

Ta predrež, ta vojščakov potomec, ki mu je bil telesni pogum prirojen, ni mogel premagati slabosti omedlevice pred tem strahotnim prizorom, pred strašnim ozračjem te sobe in v dušiči gneči ljudi, ki so se prerivali za njim skozi napol odprta vrata, tako da je malo manjkalo, da ga niso pritisnili ob posteljo in stlačili.

Nepopisen prizor se je odigral zdaj na hodniku, kjer so se počasi zbirali najemniki in sosedi. Ženske so klicale na pomoč, moški so se prepirali o tem, da-li se sme človek dotakniti obešenca pred prihodom policijskega komisarja, tudi če bi ga hotel rešiti. Iz ust stare hišnice Piu se je slišalo enolično stokanje in zdelo se je, da je nenadoma zblaznela.

Njen mož je bil še nekam hladnokrvnen. Zavedajoč se svojega službenega položaja in svojih krepljkih pesti je slednjič odrinil ljudi od vrat, da je mogel prodreti v sobo. Njegova prva skrb je bila odpreti okno. Svež zrak je prodrl v sobo, tako da se je dalo vsaj dihati v nji.

To je blagodejno vplivalo na princa. Opomogel si je, vzel iz žepa nož in stopil odločno naprej, da bi prerazl vrv.

— Gospod, — mu je dejal očka Piu, ki se je bil dotaknil otrpilih udov, — je že mrzel. Kaj hočete storiti? Pazite! Če hočete doseči vrv, je treba od strani to prevrnjeno mizo in pobrati stole. Bolje bi bilo pustiti vse tako kakor je.

— Pod nobenim pogojem! Naša dolžnost je poskusiti vse, da obudimo tega nesrečneža zopet k življenju. To se je že večkrat posrečilo, čeprav je bilo že zelo pozno.